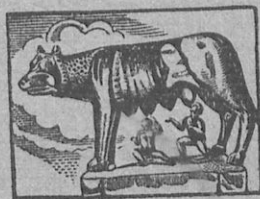

ΣΤ' 89 ΣΧΒ

Νέως (Κορυφή)
ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΠΑΤΙΝΙΚΑ Δ/Γ = 134

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
779

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1958

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

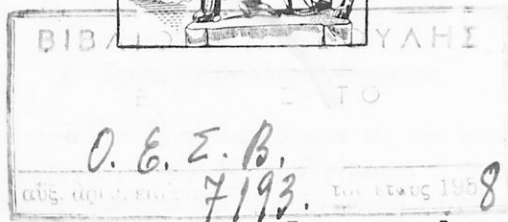
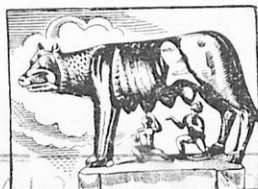
134

ΞΤ' 89 ΣΧΒ
πρώτος (Κορνηλίου)

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

Β Ι Ο Ι

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1958

002
KΛΣ
ITΘB
IT9

ΚΟΡΙΝΘΙΑΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

B I O I

(ΕΚΔΟΣΗ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος, οὗτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προσω-
νύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π. Χ. ἐν τῇ
ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατίᾳ. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ
(νῦν Po), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιό-
τητος γνωστόν, πιθανῶς ἐν τῇ νῦν Ostiglia ἢ ἐν τῇ νῦν Pavia. Ἀπὸ
τοῦ ἔτους 65 π. Χ. διέμενεν ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν
μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰ-
κογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκεί-
νων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσχέσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate
καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιο-
ρισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προσέφυλatten αὐτὸν ἀπὸ τῶν
μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχέτισθη ἐν Ῥώμῃ
χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύ-
κλου. Ἦτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν
τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται, ὅτι ἐζήσεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27
π. Χ., ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο
τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν
ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ
ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδο-
χῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὅφους, τὴν ποικιλίαν
τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἱστορικὸς μεγάλῃς περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματῶν.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικά (*Chroniceōn libri ἢ Chronica*) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (*Exempla*) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἦτοι : συλλογὴ ἀνεκδότων (ἡθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιωθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὕπερ ἱσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π. Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφριζομένη ἐπιτομή (ἰδ. κατωτ.) δὲν πρέπει νὰ συγχεσται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π. Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσε εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήσει βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (*laudationes funebres*).

5. Βιβλία ἀνταλλαγιστῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (*de viris illustribus*) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἐπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπέριως μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφρίζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

Β) Σφζόμενα ἔργα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προσίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὁρμᾷ ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπος εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸ Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ πᾶσι, οὐκ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Λιμίου Πρόβου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἁκρας ὀρθοσπειας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὅψιν ὁ Νέπος τὸν Θουκυδίδην, [τὸν Ξενοφῶντα ἢ μᾶλλον] τὸν γράψαντα τὸ **Ἀγησιλάου ἐγκώμιον**, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεῖωνα, τὸν Τιμαῖον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλῖθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π. Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π. Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

Ὁ Νέπος ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὅψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὁμως δὲν

* Ὁ Νέπος ἔκρινεν ἐπιωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὧν ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὥς εἰκός, ἡδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπωσ εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συχνάκις περιπίπτει εἰς ἀνακριβεῖας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἔθνων.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωσ διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἔξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (Α 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilear, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien-1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246*
lescentulus in Sicilia praesesse coepit exercitui. cum ante eius 2
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacescivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vi- 243]
deretur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates 3
a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli fa- 241
cere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilearis. ille etsi
flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit,
quod patriam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli
ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitare, 4
si paulum modo res essent refectae, bellum renovare Romanos-
que armis persequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus
dedissent. hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit fero- 5
cia, cum Catulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis,
qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut suc-
cumbente patria ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto
flagitio domum rediret: non enim suae esse virtutis arma a pa-
tria accepta adversus hostes adversariis tradere. huius pertina-
ciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen. Αἱ σημειού-
μενα ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντιστοιχαῖς
γραμμαῖς τοῦ κειμένου γεγονότα.

2 At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 241/38 publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam in pari
 2 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 239 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
 238 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 5 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum
 in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lescentis illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam
 3 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod
 229 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et
 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium
 221 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 plevit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medicaretur,
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 219 3 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro-
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1247/183
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ce-
teros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum 2
eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi
domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur su-
perare potuisse, sed multorum obtrectatio deviecit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit,
qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indige-
ret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut 2
omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, 215-205
omnium iis temporibus potentissimus rex Anthiochus fuit. hunc
tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192
conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2
ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consilii
clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, 3
eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemoras-
set, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me,
utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator
proficiscens Karthagine lovi optimo maximo hostias immolavit. 237
quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne 4
secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque ab
eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit,
si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit,
apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenen-
tem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore.
id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita con- 5
servavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore

6 eadem mente sim futurus. quare si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

3 Hae igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, 228 equitatus omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice 219 comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, 219 tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium 218 in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit: neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia sciungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum 218 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures 217 3 Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticae ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. 216 4 hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consula-

res, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

217

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in 5
propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies cas- 211
tra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dic-
tator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo- 2 217
corum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedi-
vit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque ob-
ducta nocte sarmenta in cornibus iuvenecorum deligata incendit
eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo
repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Roma-
norum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum
equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proe-
lium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212
Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
cellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfe- 208
cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam-
diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 6
adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo 202
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit im- 2
praesentiarum bellum componere, quo valentior postea congre-
deretur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt.
post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confli- 3 202
xit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Ha-
drumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia passuum
trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excus- 4
serant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos
oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilectibus
paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien- 7
ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exer- 201

citui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago fra-
 200 2 ter eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim
 magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-
 natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderen-
 3 tur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gra-
 tum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros;
 captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera suscep-
 tum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum
 cum imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius
 4 Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem
 199 domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est,
 postquam imperator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim
 Romae consules, sic Karthagine quotannis annui bini reges crea-
 5 bantur. in eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit,
 ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum
 ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam
 6 superesset, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post prae-
 turam] M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthagi-
 196 nem venerunt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos,
 priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in
 7 Syriam ad Antiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves
 duas, quae eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt,
 bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum
 exulem iudicarunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat,
 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Afri-
 cam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses
 ad bellum inducere posset Anthiochi spe fiduciaque, cui iam per-
 suaserat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago-
 2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius inter- 192
fectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in 3
gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
piendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de 191
summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari videbat,
tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Sy- 4
ria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum clas-
sem in Pamphylio mari conflixit. in quo cum multitudine 190
adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit
superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit,
ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium 2
callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset,
propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con- 3
silium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii 4
templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleretur sua secumque du-
ceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensi- 10
bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo
fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma-
vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2
opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun-
gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu-
menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur 184
et mari et terra; sed utroque Eumenes plus valebat propter 3
Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op-
primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitraba-
tur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe pau- 4
cis diebus erant decreturi. superabatur navium multitudine:

- dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia
 5 conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem,
 6 a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecis-
 11 sent, magno iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco Eumenes esset, tabellarium in
 2 scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellarius ducis nave declarata
 3 suis eodem, unde erat egressus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mirabatur neque reperiabat, ta-
 4 men proelium statim committere non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia
 5 se recepisset, quae in proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent aerius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt,
 6 neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque
 7 ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudencia pepulit adversarios.
- 12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret cum

in Prusiae regno esse. Id postero die Flaminius senatui detulit. patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis 2 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla- 189 minium, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud 3 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac 4 multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus 5 occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinorum virtutum venenum, quod semper secum habere consuevit, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus. 13 anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcelli Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Poly- 183 bius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo Sulpicius autem 182 Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. atque hic tantus 2 181 vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius 3 189 belli gesta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

..... 4

- 234/149 **1** M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
 217 **2** coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
 214 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
 207 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
 204 **3** drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo perpetua
 199 dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore
 198 **4** tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardinensem triumphum.
 199 **2** Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum, cuius
 194 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum
 3 notus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati.
 184 nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam
 4 **4** tum incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-

habilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium
 etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non
 facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus,
 quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes.
 senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. pri-
 mus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius
 unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Ori-
 gines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est
 primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt
 dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad
 praeturam Ser. Calbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum
 bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit.
 in eisdem exposuit, quae in Italia Hispaniisque [aut fierent aut]
 viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia
 comparet, nulla doctrina.

5

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae
 generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora,
 diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat lit-
 teras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet,
 filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii
 summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter accipe-
 ret quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua
 ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplen-
 descebat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque
 incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L.
 Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua
 sic divinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinita-
 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers
 fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nup-

88

- 2 serat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio postea-
 87 quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque
 sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram par-
 tem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii
 Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obse-
 86 quendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Ma-
 88 rium hostem indicatum iuvit opibus suis, cuius fugam pecunia
 3 sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod affer-
 ret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit
 suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset
 4 carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo mag-
 na erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum
 enim versuram facere publice necesse esset neque eius condi-
 tionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut
 neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dic-
 tum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare :
 5 nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patie-
 6 batur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium
 alia quoque liberalitate : nam universos frumento donavit, ita
 ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae me-
 dimnus Athenis appellatur.
- 3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par princi-
 pibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
 possent, publice haberent civemque facere studerent : quo bene-
 ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
 2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi
 statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
 aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt : hunc enim
 in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
 3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
 ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-
 perii, ut eandem et patriam haberet et domum ; hoc specimen
 prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
 antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei
 fuit carissimus.
- 4

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi-
nor L. Cotta L. Torquato consulibus : quem discedentem sic
universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii
futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami-
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura : cuius sic asperi-
tatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offen-
sione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento
adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante : ex qua heredi-
tate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici
Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo
a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius
quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere simi-
litudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q.
Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat,
ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hor-
tensius : et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos
tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio
essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium
et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus com-
mitteret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores
non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem :
quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis
legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re pu-
blica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publi-
cam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps
factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusa-
vit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. mul-
torum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit,
ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus,
rei familiaris despexerit fructum : qui ne cum Quinto quidem Ci-
cerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere
posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere

5 noluisse, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati
 serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-
 taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset
 carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui vi-
 derent.

-
- 13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam
 civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, mi-
 nus aedificator. neque tamen non imprimis bene habitavit omni-
 2 busque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quiri-
 nali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoe-
 nitas non aedificio, sed silva constabat : ipsum enim tectum
 antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat : in
 3 quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus
 est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix me-
 dioeri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi
 et plurimi librarii, ut ne pedisequs quidem quisquam esset,
 qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo arti-
 fices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni.
 4 neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum
 habuit : quod est signum non solum continentiae, sed etiam dili-
 gentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis
 videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio
 5 parere non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus,
 splendidus, non sumptuosus : omnisque diligentia munditiam,
 non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in
 6 neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam non-
 nullis leve visum iri putem, cum imprimis lautus esset eques Roma-
 nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum ho-
 mines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in sin-
 gulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre soli-
 7 tum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus : saepe
 enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.
- 14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-
 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur ; neque

umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos 2 vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit, nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos 3 habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia 3 Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procuracionem.

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, 16 quam quod adolescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne 2 frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt 3 indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui

legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

- 17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-
42 tulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore
2 fuisse in similitudine, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet,
3 irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum, ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
2 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum
3 virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus
4 quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Corneli et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui ali-
5 quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum am-
6 plitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus descripserit: quod

vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam 19
 fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et,
 quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos
 cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic con- 2
 tentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit
 imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset con-
 secutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
 principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim 3
 prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit for-
 tuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
 adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico 4
 neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collacarat, hanc Caesar
 vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilia nato, privigno suo,
 despondit: quae ~~con~~coniunctio necessitudinem eorum sanxit, fami-
 liaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec spon-
 salia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quem- 20
 quam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis
 quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
 etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes 2
 minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere
 intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de anti-
 quitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam
 ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
 ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo 3
 constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut At-
 tici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4
 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille
 ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore fac-
 cere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5
 poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolen-
 tiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio,
 sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere]
 necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque

principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

- 21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complisset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque propone-
3 bantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi
4 fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Bal-
5 bum Sextumque Peducaem. hoc ut venisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignore
6 rare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini'.
- 22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut
2 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque
3 reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles
4 Cn. Domitio C. Socio consulibus decessit. elatus est in lecticula

ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecili, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἑγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσίαν οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ - que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἕνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαί ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρρακωμάτων, δὲν ἐπεχειροῦν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεζήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e· serviundum = serviendum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u -
t a v i t... ita ut...] εὐργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβου-
λίαν (ἐπιφύλαξιν) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit.
Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά... — ar-
mis] ἄφαιρ. vicissent... dedissent] ὑποκαίμ. Romani. manus] ἡ φρά-
σις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων,
οὔτινες νικῶμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα περιβληθῶν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν
ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tantā... ferociā] ἄφαιρ. τῆς ιδιότητος.
cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum]
πρόθεσις. armis relictis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. Siciliā] ἄφαιρ. decederent]
ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis), δηλ.
ille et sui. ut... (dixerit)] ὥστε... εἶπεν· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta...
ferocia· ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis
relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικά ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο
νά τεθῇ καὶ ipsum, διὰ νά συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτία. se.—
potius... quam rediret] = quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παρε-
λείφθη διότι potius quam = μᾶλλον ἢ. cum tanto flagitio] δηλοῖ
τρόπον. domum] οἶκαδε. suae virtutis] ὑπὸν. ἡ λέξις nego-tium :
(εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἱ δι ο ν. pertinaciae] δοτική. cessit] ὑπεχώ-
ρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νά ἀπο-
σρῶσιν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... vēnit] ὥς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ
ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντὶ τοῦ intestini.
mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bel-
lum*] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238
π. X. tantum... ut.. fuerit] (πρὸν. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε.
nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἰβήρεις, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες.
erat] ἀνῆρχετο, συνεποσούτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἄφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καὶ, ἔτι. ut... petie-
rint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σίτον καὶ τὸ δι-
καίωμα νά στρατολογηθῶν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent] ἀφ' οὗ περιῆλθον (ἐπειδὴ εἶχον περιέλθει)...imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustii] = angustis locis clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλλήλοσπαρσόμενοι. in eis] μετὰ τὸ τούτων. patriae] δοτ.

5. namque] = ἀλλὰ δὲν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. totā Africā] (ἀφαιρ.) δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθῶν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κερ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententiā] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t eo ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ παρ' αὐτοῦ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π. X. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π. X. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδόνιους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= primus) πρωτοῦς ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωρεῖαι αὐταὶ προήρχοντο ἐξ ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secundā fortunā] ἀφαιρ. ἀπόλ. equis, armis,

viris, pecuniā] αφαιρετικά ὀργανικά. viris] ἐξαναγκάζων τοὺς ὑποταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. eum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] ἰδ. Ἀπ. 22,3. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συγχάνει τὰ ἀνέτρεphen ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμε. concitasse] = concitavisse ἕνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὅρκου τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμε. assiduis] παρὰ τοῦτου ἰδ. Ἀν. 2, 3-6. patris] γεν. ὑποκειμενικῇ εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. ἰδ. Ἀμίκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus... superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de quo, de qua re. non est infitandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedat] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκασία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Tò antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ᾗτο ἐνεστώδως τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἀντωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἄνευ βοήθειας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidiā] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἰδ. Ἀμλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέθεσε). quam] ἧ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum...is. cum] σύνδ. χρόν. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπόν, μακρόθεν. Εὐρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατέρρωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum... venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ ἦλθον... ἐπραῖξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π. X. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ἦθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀντίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρετᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὥσεί· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἴτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione datā.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγούμενης § 2 cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ.) ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (= profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγρ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... conficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλ.

2. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ - ne = ἐὰν ᾔθελον. in castra] = ad bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφ' οὗ... ἐδέχθην καὶ... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. 2. peto. ne] ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e e u m. dederis] τετελ. μέλλ. ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare. Nῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἶμαι, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Tò quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐς.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγόρ.) = ducem.

Κεφάλαιον 3.

1. quā] ἀντὶ quam. Ἐγένεν ἑλξίς πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem· ἰδὲ Ἀμῆλ. 3, 3. imperatore] (κατηγόρ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐς.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ὄφαιρ. ἐξαργτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ annos ἕνεκα τοῦ natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Tò Σάγουνον κατελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἥτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἢ πρόθεσις ex, de, inter. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἢ πρόθ. δηλοῦ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμῃ) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. viā. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. repere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν

δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προστετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἣν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῇ εἰς Μασσαλίαν, ὥπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὕρισκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχτης τοῦ ποταμοῦ. pepulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσημαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἣν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἴστωρ. ἐνστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετὰ. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διὰ τῆς λιμνωδούς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν Serchio). ut] ἔξαρκ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aequē] ἐνν. atque sinistro. usus sit] μεταφράζεται δι' ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης· ἰδ. Ἀμ. 1, 5. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἡ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] ἐνν. occidit... (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλὲς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὅχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] ἰδ. ἀνωτ. 3, 4 cum exercitu.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utriusque] ἑκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθύντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π. X.). Paulum] = L. Aemilius Paulum. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnātā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnā pugnare (σ' - στοιχόν ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἐφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π. X. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae. in propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ T e v e r o n e. Ὁ Ἀννίβας διαβὰς τὸν Ἀνιόνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἤτοι δύο περίπου ὥρων ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἐγίνε κατὰ τὸ ἔτος 217 π. X. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustitiis] ἰδ. Ἀμύλκ. 2, 4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit (ἔκφρ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ se expedit. incendit... immisit] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἐχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ἰτα περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem] = pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἕνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ. ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὸν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquies] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ. ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] ὅ ἃ ἤ τ ο μακρὸν (= longum esset αμαζόνων ἀν εἴη »). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut ex eo... possit. quantus ille fuerit] παρακείμεν. ὑποτακτ., διότι εἶναι πληγία ἐρώτησις = ὅσον μέγας... quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο

εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἐλλογ. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat...

2. cum hoc] δηλ. Scipione. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = ut eo ἵνα... congregaretur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] (οὗσ.) = quo facto· ἰδ. Ἀμλκ. 1, 2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίλικης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἥτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.), ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta) ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀρίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

7. quos] = sed eos, et eos, ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους. effūgit] προκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (= in apparatu belli = εἰς τήν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his consulis. qui (ut ii) agerent... donarent... peterent = ἵνα οὗτοι...

cum iis] δηλ. Karthaginiensibus: cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὀργαν.). Τοῦτο ἦτο ἐνδειξὶς τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλαδὴ Romanos. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγγέλλαις. essent] (ἔνα) μέινουν, κρατηθῶν ἐν...

3. his] = legatis Karthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3, 4. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντωνώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso cognito] ἀφαιρ. ἀπὸ λυτός. domum] οἶκαδες, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρόν. (εὐθὺς) ὥς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est· περὶ τοῦ rex ἰδ. Αεξιλόγιον. ut] ὥσπερ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ἰδὲ Αεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= eius generis ut ἡ ut ea ἔνα...) penderetur, sed etiam superesset, quae... (ut = ut ea) reponeretur. ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἔνα) ὑπάρχει. ex foedere] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑποκείμεν. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρετ. ἀπὸ λ.) ὑπάτων (ἐντων). Romā] ἀφαιρ. ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatos) ὑποκείμεν. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρkm. με σημασίαν ἐνεστωτος = νομίζων. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου, ἀκολοιουθήσεως τῆς λέξεως gratiā ἢ causā, δηλοῖ τὸ τελικὸν αἷτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἢ... δοθῇ. senatus daretur] = aditus (εἰσοδος πρὸς ἀκρόασιν) ad senatum daretur. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiātā. Tò palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἐνν. eum), ἐὰν θὰ ἠδύναντο νὰ προσφθάσουν (αὐτόν). publicārent] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἀπ. 22,3. Africam] = in Africam. si forte] ἀντυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἴσως θὰ... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζικοῦ καὶ 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σὺνδ. χρόν. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα. ὅθεν ἐρῆμεν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σὺνδ. χρόν. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεύγμα τὸ perisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἵτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. eum esse. Ἐξαρθᾷται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt. ἰδ. Αἰξίλογ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθῶν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. parere). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουνσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π. Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἢ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτικ.) = potius prope Tiberim δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῦ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλά) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικράν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησεν.

Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινὰ ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἄφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὅρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβοῦμενος ὁ Ἀννίβας μὴ(πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis. quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret (ὑποτακτ. ἀπορηματική).

2. nisi] = si non. quid] ἀντὶ aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἄφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τῷ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἄφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτωσίς τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηγεῖτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἄφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἔτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illulis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρηῖτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθρεψεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παρομίαν « πρὸς Κοῖτα κρητίζειν ». pervēnit] πρὸς. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύνανται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἢ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (= Prusiae)· παρατατ. ἀποπείρας = προσ-

επάθει (ἐπεζήτει νά...), ceteros reges] δῆλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπινύκην τῶν et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = qui a τῇ νάμει (δῆλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἤθελεν ἔρει, παρὰμερίσει.

4. ad] ἡ πρόθεσις ad δῆλ. σκοπὸν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ 1, 3. paucis diebus] ἐν τῷ ὀλίγῳ ἡμερῶν. erant decreturi] ἐμελλον νά... superabatur] ἡτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] σύνδ. αἰτιολογ. par] συμπλήρ. Eumeni. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas) = ὥς, ὅσον τὸ δυνατὸν. vivas] (κατηγόρ.). Συνήπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρόν. die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἐμελλεν νά... omnes ut] ἐντονότερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνέχει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δῆλ. classiarioros) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγείται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (i d) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = ὅλ. εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀραιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2. quarum] δῆλ. classium τῇ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6 esset] ἡτο.

2. qui] = is autem. ubi] σύνδ. χρόν. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] ἀραιρ. ἀπόλυτος. Τὸ ῥ. solvo ἀρμύζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαί, οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἥς τὰ ἄκρα συνενδύμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ = πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] ἀντι

se. cuius rei] ἡ ὀνομαστ. quae res. neque] ἀλλὰ δὲν (χωρίς ὁμοως νά...).

4. Hannibalis] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἰδὲ 10,5 : omnes. quorum] = horum autem. fugā] ἀφαιρ. ὄργαν. praesidia] = castra nautica (ἰδὲ κατωτ. § 6). eum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὕπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νά ῥίπτονται ἤρχισαν. Ὁ τύπος coeptus sum τίθεται, ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχη (ὡς ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] = cum iacerentur, ἐνῶ ἐρρίπτοντο. neque... poterat] ἀλλὰ δὲν... ἦτο δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intellegi] (ἀπροσώπως). Ἡρέπει ἐκ τοῦ pugnantibus νά νοηθῇ τὸ a pugnantibus.

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔπρεπεν, ὀφειλὸν νά... ἰδὲ 9, 1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο terga.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος· ἰδὲ 10, 4 : superabatur. arma] = exercitum. Ἡ λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δῆλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. alias] ἐπίρρ. pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classarios· ἰδὲ 10, 5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] πραγμ. legati] κυρίως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νά ζητήσῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] = ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ... consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδὴ...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῇ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμεν. τοῦ futuros (esse). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui]

quippe qui διότι οὗτοι. suum] τὸν ἑαυτῶν δηλ. τῶν Συγκλητικῶν, ἐπομένως τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσίᾳ). 'H se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγούμενῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νά δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne . . . postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἱστορικτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αὐτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = I e g a t i i. comprehenderent] ὑποκ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. 'Ο εὐθὺς λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (ἐνν. e s s e). Tò ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Tò locum... inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. 'Ο Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Αἰβύσσα. muneri] ὡς δῶρον· ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αὐτ. πληθύντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτά ὑπογεῖους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀραιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui)· usu venit = fieri solet.

4. cum] σύνδ. γρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = e t i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, ἐάν.

5. cum. . . renuntiasset . . . ostendisset . . .] ἀφοῦ . . . (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. 'Ετέθη ἐν ἀρχῇ, διότι το-νίζεσται. neque . . . esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νά . . . (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά . . .). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. 'Ο πληθυντικὸς ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δῆλη-τήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adqueievit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη. δηλ. ἀπέθανε). sep-

tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἔνν. e u m esse . . . in annali suo] ἔνν. libro. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π. X. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς 'Ρώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π. X. (ἰδὲ β. 'Αττικῶς 18, 1, 2). scriptum] ἰδὲ 8, 2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο . . . καίπερ ὢν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti. in eis] μετὰ τὸ τούτων. ad Rhodios] ἔνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ gesta (= res gestas) belli. memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κυρίως) δύο. simul] ἔνν. cum Hannibale. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγόρ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π. X. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (α) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τοῦσκλου, Τοσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ὢν). in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἰδὲ καὶ 11, 4 : in concursu. censurāque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro] τὸ que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro προβλ. Ἄνν. 3, 4 : in Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσχοῦμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῇ ἰδιότητος (ἰδὲ Ἀμίκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὢν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἐναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρόν. (εἰθὺς) ὥς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη εἶναι γνωστότερη ὥς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π. X.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν

τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π. X.). cum quo] = quocum, cum e o t a m e n. pro] ἀναλόγως πρὸς. perpetuā... vitā] ἀφαιρ. χρόν. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) = plebis (οὗ ἡ ὀνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (ἡ plebi [= γεν. κατὰ συναίρεσιν τοῦ plebei]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὢν). ex qua] σύνδεσμον μετὰ deduxerat (ἔνν. R o m a m). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἄφρις τοῦ Ἑννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφείλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν πόλιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἑννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραϊον. quam] ἡ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardinienzen] ἐπιτευχθέντα ἐπ' εὐχαρίᾳ τῆς καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π. X.).

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2,2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἡ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d n o n (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις, κατὰ κανόνα, ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. eum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀλγῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθυπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure] ἀφαιρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ῥώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μετὰ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ

τιμιώτατον τῶν ἀξιωματῶν τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ. ἔ. τῆς 'Ρώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). severe praeftit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· idē 1, 1. in... nobiles] ἐξεδιώξε τινὰς τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνθ' ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικά τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὥραϊαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadvertit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = u t e ā r e. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσπρέσσαντα εἰς 'Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθυτάτον γῆρας κατηγγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθωώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμίαν... ἀλλὰ τοῦναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀραιρ. ιδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἐλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὑπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικῶν ἔργων. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator] ὁ Κάτων ὑπάτος ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπάτον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος· idē καὶ Ἀνν. 8, 3 : Thermopylis. probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ῥήτωρ δόκιμος, ἀξίος ἐκτιμήσεως. cupidissimus litterarum] ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικειμενικὴ.

2. senior] ἀρχετὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἔθνη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ

τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωρ. Ὡς υποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις. quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρητικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam). quod ei fuerit incognitum] = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικῇ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἔδημοσίευσσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακροῦς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἕν. liber. unde orta sit] τὰς « Κτίσεις ». omnes] δὴλ. libros. Origines] « Ἀρχάς ». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἱδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιοτάτον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. bella reliqua] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π. X.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθωώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπωρ ἐμνημόνευσσε τοὺς ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π. χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δὴλ. libris. fierent..., viderentur] (πλῆγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit)· τὸ πρῶτον ῥ. ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεῦτερον εἰς πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π. χ. τόποι, μνημεῖα κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφοτέρω τὰ ῥήματα. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλλας ἐν Ἰσπανίᾳ κ. τ. τ. in quibus] ἕν. libris.

5.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγήν. Ἰσχυρίζονται ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompos, υἱὸν τοῦ Νομᾶ...perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἡδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae trahebantur] (ὀντικείμεν. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὀνομαστ. os), τῆς προφορᾶς. clarius... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ) ἡδύναντο νὰ ὑποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαῖου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο πατριάρχης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] ὡς νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὦν) δῆμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κατ. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. Servio] δοτικῇ.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικῇ, ἐπειδὴ... cum] χρόν. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὖται εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἀττικός. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adolescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὗ = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἐνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλοθού, π. γ. εἰς τὴν Ἑπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adolescentulo] οὔν. eorum] = Atheniensium. opibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = ὁσάκις, ἐάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσσε. atque ita] καὶ δὲ καὶ οὕτως. acceperit] (πρὸν. ὑποστ.) ἐδέχθη. quam dictum esset] ἡ υποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῦ ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιορίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὁρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσαν eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβόηθει ἐξ ἰδίων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερονδίου πρὸς δῆλῳσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] = multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. Ὁ κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1⁰/10 τὸν μῆνα (ἦτοι 12⁰/10 ἐτησίως).

6. aliā] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἕκαστον. seni] ἀντὶ sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ.) ἐν ταῖς Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] = eo i g i t u r. honores quos possent] ἐπέθη ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῦται σκέψεις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατὰς τιμὰς.

2. affuit] δηλ. Athenis. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ῥητικῇ. absens] ἀφ' οὗ ἀνελώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statuas. ipsi] = Attico. Phidiae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἔγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου est ἡ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησε τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea... urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in ea... esset = ἐν τοιούτου εἵδους πόλει, ὥστε ἐν ταύτῃ νὰ εἶναι... orbis terrarum]

ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eanden] δηλ. urbem. Ἀντικειμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθῆναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā· ἰδὲ 17,3. omnes] ἢ omnibus. unus] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus· ἰδὲ καὶ 2, 3 : carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli-bus] (ἀφαιρ.) ὑπάρχων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τῆν...

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου λοιπόν. ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἡδύνατο) ad summam senectutem (δηλ. Caecilii) sine offensione (huius) retinuerit (διετήρησε). quem... posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offensione. quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὀργαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π. X.) ὀνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque] (= καὶ μάλιστα, κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliārat] = conciliaverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμῃ. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνῃ (νὰ ἔδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστώως, διότι τὸ λεγόμενον ἔσχυε καὶ ὅτε ἔγραψεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ...

autem] δέ, (πρὸς τοῦτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89-68 π. X. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοήθῃ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimationum (τῆς συντηρητικῆς συγκαλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τοῦτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τοιμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἐαυτῶν, εἰς κατὰστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). capi...geri] = ἀπόκτησις... διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθοράν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores) = διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἦτο δυνατόν). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti nore maiorum) = ἐν μέσφ... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).

3. praes - manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (manceps) ὥφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάρχων καὶ πραιτῶρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Cicerone] Ὁ Κόιντος Κικέρων (ἰδὲ 5,3)

ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π. X. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφ' οὗ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς ἰλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). Ὁ Κόντος Κικέρων π.χ. ἡπειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] = esse tribuendum...

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δὲν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ cum] ἂν καὶ (= quamvis). illo] β' ὅρος συγκρ. = quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατόκησε (εἴχεν ὠραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio — silvā] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis — sumptūs] γεν. διαίρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familiā... optimā] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate — formā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t. in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δούλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset τοιοῦτος, ὥστε νὰ μὴ... utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. artifices] ἐνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δούλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμεν. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri τ. ἔ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυναμική. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). industriā] ἀφαιρ. pretio]

(ἄφαιρ.) δι' ἀγορῆς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d. non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ ἐστὶν κατεῖται ἐλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ ἐστὶ signum (σημεῖον) diligentiae = προ-
δίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus — sumptuosus] συμπλή-
ρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον
solitum (ἐνν. esse), τὸ ὑποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι
συνήθως ἐδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτικὴν εἶναι πολὺ σπάνιον.
visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνατικὴ = putare pos-
sum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς
τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertium = 3000 σήστερτιων. ex-
pensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ.
τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονός τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς,
ἐκ φήμης. cognitum] ἐξ ἰδίᾳς ἀντιλήψεως. praedicamus — inter-
fuimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico).
rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ
προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλαῶς
τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = p r a e t e r anagnosten. nos
quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ulla διότι τὸ
non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ'
αὐτῷ (σ π ῖ τ ι τ ο υ). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδεῖπνησαν.
animo] ἄφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrērent] ὑποτακτικὴ,
διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρω-
σον διὰ τοῦ m o r i b u s. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio]
τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἄφαιρ. ut se gesserit —
vixerit — steterit] μετάρρῃσον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sester-
tio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος
μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σήστερτιων. in sestertio centiens] = in
centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σήστερτιων.
quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετικῇ.

in utrāque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφελδοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reductus. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἄγρια οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιώλογα προσδοκώμενα κτήματα εἰς τὴν Ἑπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χρονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμυδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π. X.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] (ἀφαρ.) οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπένδιζεν ἡ ιδιότης αὐτῇ εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμεν. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὅσῳ τις admisisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνῶμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψιν του. quā] δηλ. existimationē (β' ὅρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδὲ 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis· ἰδὲ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφανισθῆναι] ὡς ὑποκείμεν. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦν). Ὁ μὲν Σίλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτός ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἄν-

τιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡλικίᾳ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἀττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina] Ἡ « συναγωγή » τῶν πρὸς Ἀττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π. Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π. Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π. Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφοριστῶν ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφειστῶν. quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat] ἐάν τις ᾔθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ᾔθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ᾔθελεν αἰσθανθῇ τὴν ἐλλειψιν συνεχροῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὁκταβίου. vitii] = de vitiiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μετὰ τὸν Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil... non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώως, διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωρ. prudentiam] δηλ. Ciceronis. divinationem] τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.) Τὸ se ἀντὶ eo. futura] συμπλ. esse, ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἡ ἀφαιρ.) ἰδὲ Ἀνν. 12,3 καὶ Δεξιλόγιον. cecinit] τὸ ῥῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητεῶν, ὡς οἱ μάντιες (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (= cur) τί, διατί; pluralia] σύστοιχ. ἀντικείμεν. comme-

morem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματική. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ. ἀντικείμεν. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequallem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματική (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriarī) πρὸς ἐξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] (ῥ. efferō) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. hunc] = Atticum. eā indulgentiā] ἀφαιρ. ιδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἢ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret... καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δὲν... naturā — doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quāquam...] μολονότι (τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτήν. ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικείμεν. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀμειωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3. ἐν τέλει). in volumine] ἰδὲ Ἀνν. 13,3 : in annali suo. exposuerit] ἐξέθηκε. magistratūs] (αἰτιατικὴ πλῆθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιοθέντας, τ.ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. O annalis τοῦ Ἀττικοῦ ἐφθάνεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π. X.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, libro. ex eo] δηλ. volumine, libro. possimus] ἰδ. ἄνωτ. 16, 4.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Ῥώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū]

ιδ. Ἄνν. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὐτὴ ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει· ἰδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλαχία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς ; πῶς ὠνομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus· ἰδὲ Δεξιόλογ. λ. orior. ortus] ἰδὲ Κάζ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὥς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ἔρ. τῆς συγγραφ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθικῇ. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπωσ (διὰ τοῦτο τὸ βῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] ἄλλους τοὺς ἄλλους : Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα· ἰδ. Hn. 4,1,1. A. 3,3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐκάστου. sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὐταί, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάθειον (= τὸ ἱερόν τῆς Νύμφης Ἀμαθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡλείρου κτῆμα αὐτοῦ· ἰδὲ 14,3. facta magistratūsque] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisve] (δύο λέξεις : quinis καὶ - ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. descript] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προσεγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς credendum sit] (ὑπο-ἀκολουθοῦσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑποτακτικὴ δυναμικὴ). tantas res] τοσαύτην (ἢ τόσον) σπουδαίαν ὕλην. declarari]. Τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνη πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ ἴσυναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου - 19ου κεφ.) vivo]

ἀφαιρ. (ἰδὲ 16,4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἐγένεν ἄλιγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τῶρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π. X.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. X. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίᾳ περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλλ. [Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος]) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἤθη διαπλάττονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγουστοῦ, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης ἀπὸ τοῦ 29 π. X. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφ' οὗ ἐπέτυχεν. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτοὺς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οἵτινες ἦσαν ἴσως (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores ἤττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὔτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ρωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγουστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπικαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανὸς ἀφ' οὗ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἴτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκκαλεῖτο Caesar Augustus. est consecuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ. πᾶν... ὅ τι. ei] δηλ. Caesar. quod... detulerit] (ἡ ὑποκακτ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. Ὁμοίως conciliārit = conciliavit. quivit] ὀρίστ. (θὰ ἡδύνατο νὰ τ-θῇ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. nihil e i n o n... quod... quod nemo... consequi τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae.

virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῦν, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγούμενην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκαίμ. γενικῶς εἶναι ὁ Ὁκταβιανός. ante] (ἤδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2,4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νὰ ἰδὲ 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλ. γ. ἐρώτ.) τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἐμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ἔσον ἤθελε. temere] (προηγούμενης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν Ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ. : accidit ut... curaret, cum prolaberetur. vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Δεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῷ ὁ Ὁκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. Ὁ Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου (ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5,3). Ὁ Ἀττικός διέτριβε τότε ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accurate] σύναψον πρὸς τὸ certiore facere. sibi] πλεονάζον ἐξαίρει ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ. : adeo ut ille curae (δοτ.) sibi haberet, ex ultimis terris certiore facere Atticum quid ageret (ὁ Ἀντ.).

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποῖας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῦν, τί ἀξιζει, (τί θέλει νὰ πῇ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13, 4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητική (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] (δηλ. aemulationem et obtrec

tationem). fuit necesse] ἐνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἦτο συνήθειαν ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστολήθειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indiguisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῇ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν· αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλληγ. καταλήξεως (- on = - ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφροῦς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἤτοι μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προστείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ἰδ. Κζτ. 2, 1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπειθυσμένου (τοῦ ὁρθοῦ ἢ εὐθέως ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συρίγγιων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν συμβῆ.

5. ut] (εὐθὺς) ὥς. innixus — inquit] στήριχθεις — εἶπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλῆξία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὥς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἐμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἠθέ-

λῆσα νὰ ἀγνοῖτε) = ἤθελῃσα νὰ γνωρίσετε. mihi stat desinere] (ἀ-
προσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quid-
quid] = si quidquid. cibi] γενική διαιρητική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ
τὴν ἐποψὴν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἡρῆνσα. deinde] ἔπειτα (ἐάν
δὴλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ cone-
mini. dehortando (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲ τὸ νὰ
προσπαθῶτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφά-
σεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.). depressit] δὴλ. Atticus. constantia]
ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐν-
νόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ
ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὲ ἐνῶ. quod] ἀντικειμ. τοῦ
cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν
τῷ προηγούμενῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque]
ἀκόμη τώρα, δὴλ. εἰς ἣν κατὰστασιν ἦτο... superesse] = superstitem
(= ἐπιζῶντα) esse. eius] δὴλ. Agrippae. taciturnā suā obstina-
tione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμονῆς
αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφ' οὗ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ.
ineo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π. X. Ἐγεν-
νήθη τῷ 109 π. X. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δὴλοῦ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς
ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā]
ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν
ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγού-
στου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν
ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ '

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, ἴμυ, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ τῆς Σικελίας.
- Aemilius (L. Aem. Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος : 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφρονεῦθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π. X.) Hn 4, 4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π. X.) Hn 13, 1.
- Aemilii, ὄρυμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεάν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4.
- Africa, ae, θηλ. Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιχρῆ τῆς Καρχηδόνας Hm 2, 2.
- Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιωνίων· ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὥς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνέζηχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π. X.) τὴν νεκρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes, ἴμυ, θηλ. Ἀλπεις, ὄρη τῆς B. Ἰταλίας.
- Anicia, ae, Ἀνικία : ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικίου· ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π. X.).
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος : εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Οκταβιανοῦ.
- Appenninus, i, ἀ. τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινή ὁδός, ἥς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π. X.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προσεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφῶνται ἔτι λείψανα.

Apulīa, ae, θηλ. Ἀπουλία : χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arrētīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἑτρούριαι (νῦν Arrezzo).

Asīa, ae, θηλ. (Ἀσία) : 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (Ἀνατολή) Hn 8, 4. — 2) ἡ ῥωμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π. Χ.) Ἀσία Α 6, 4.

Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.

Atticus (T. Pompōnīus Atticus) ιδ. C 3,5 Hn 13,1 καὶ Α1 καὶ ἐξῆς.

Aurēlius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὕπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π. Χ.) Hn 7, 1.

Baebīus, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας. ιδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornēlius), Βάλβος (ὕπατος τῷ 40 π. Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Barca, ae, ἄ. Βάρκας (λ. Φοινικική, ιδ. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσωνυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithŷni, ōrum, ἄ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynīa, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας τῆς Ἀσίας.

Blitho, ιδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μῆρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilīus (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικού.

Caesar, āris, Καῖσαρ : C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π. Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π. Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας Α 19, 2. — 2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π. Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ. Χ. ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π. Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Ὑιοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.

Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολέμου τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, īi, οὐ. Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου Α 20, 3.

- Capūa, ae, θηλ. Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.
- Cato, ōnis: 1) M. Porcius Cato, Μάρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος, ἢ Censorius· ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.—2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπωνομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκῃς Uticensis (Ὑπικαῖος) διότι ἠτύοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π. X.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.
- Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὕπατος (242 π. X.).
- Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4, 3.
- Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὕπατος (181 π. X.) Hn 13, 4.
- Cicēro, ōnis: 1) Marcus Tullius Cicero, Μάρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π. X., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκεμβρ. τοῦ 43 π. X.) A 1, 4. 5, 4. 19, 3.—2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π. X.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.—Πληθ. Cicerōnes = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidīum, īi, οὐ. Κλαστιδίον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς B. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova).
- Claudīus: 1) M. Claudius Marcellus, Μάρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὕπατος (196 π. X.) Hn 7, 6.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β'. ὕπατος τῷ 207 π. X.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2. 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ. X.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.
- Cornēlius (C.) Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὕπατος (193 μ. X.) Hn 8, 1· ἰδὲ Cethegus καὶ Scipio.
- Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὕπατος τῷ 65 π. X. A 4, 5.
- Crēta, ae, θηλ. Κρήτη· Cretenses, īum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῖτες.

Cyrēnaei, ōrum, ἀ. κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι. Diāna, ae, Ἀρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἀρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (32 π. Χ.).

Drussilla, ae, ἰδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q. = Quintus), Κύντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π. Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἑπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἑπείρου κείμενος.

Eryx, ἔεις, ἀ. Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [Monte] San Giuliano).

Etruria ae, θ. Ἑτρουρία (νῦν Toscana), γῶρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π. Χ.).

Fabius : 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator = Μελλητής), ὕπατος τῷ 214 π. Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς, C 1, 2. Πληθυντ. Fabii, ōrum, ἀ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18, 4. 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π. Χ.) Hn 13,1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Jupiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ νῆκος τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἰδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοῖντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 198 π. Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π. Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.

Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π. Χ.).

- Fregellae, ārum, θ. Φρεγγέλλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπάτος (196 π. X.).
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π. X.).
- Gallia, ae θ. Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum ᾶ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράγχος), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 215 καὶ 213 π. X. Ἐφονεύθη τῷ 212 π. X. πολέμων κατὰ τοῦ Ἀννίβα.
- Graecus, ἑλληνικός, ἑλλην Hn 13, 2. C 3, 2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, « Γραΐγαι » Ἀλπεῖς » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραϊκαὶ Ἀλπεῖς. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὑψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὑψ. 1860 μ.). "Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γράϊαι Ἀλπεῖς ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὐ. Ἀδρύμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα Στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 — † 229 π. X.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. Ὀνομα πολλῶν ὀνομαστών Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, ποταμοῦ θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (Barak ἢ Barea = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτειν ξίφος).
- Hannibal, ālis, Ἀννίβας (περ. 247-183 π. X.) υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. Ὀνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. (Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π. X.) Hm 3, 2. Hn 3, 1. — 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π. X.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

- Helvius (C.) Γάιος "Ελβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π. X.).
- Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστός ἐθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Grāius (= Graecus?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.
- Hippo, ōnis, ἄ. Ἱππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a).
- Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ. ἑ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρος (νῦν Ἑβρου) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβήρος.
- Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλός (114 - 50 π. X.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π. X.).
- Italia, ae, θηλ. Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.
- Iuppiter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3· ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7,1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), gīnis θηλ. Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφάζονται ἐρείπια παρὰ τὴν Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π. X. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labēo, ἰδ. Fabius ἀρ. 2.
- Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).
- Ligures, um, ἄ. Λίγυρες, Λιγυστινοί, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).
- Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 218 π. X. καὶ 194 π. X.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, Ῥωμαῖος

ὑπατος (74 π. X.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π. X.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀγαλίνωτον πολυτέλειαν A 5,1.

Lusitāni, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί· ἰδ. Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 242 π. X.) Hn 1, 3. 5.

Mago, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλήρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ῥωμ. ὑπατος (τῷ 212 π. X.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2.—2) ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π. X.) Hn 13,1.—3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὑπατος (τῷ 50 π. X.). Ἀπέθανε ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π. X.—Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.

Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 82 π. X.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla], νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π. X.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π. X.) A 1,4. 2, 2. 15,3.

Maximus, ἰδ. Fabius.

Minucius : 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὑπατος (193 π. X.) Hn 8, 1.—2) Marcus Minucius Rufus, ἱππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2 καὶ 3.

Nōmentānus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ῥώμης. — Nomentanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, ārum, ἄ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Octavius, ἰδ. Caesar 2.

Padus, i, ἄ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylū mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἰδ. Aemilius.

Peduceaus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a)
 ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι-
 λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Pergamēni, ὄrum, ἀ. οἱ κά-
 τοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, ae (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὑπά-
 ρτος (τῷ 92 π. Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π. Χ.).
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μα-
 κεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π. Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2, 1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἀ. Φοίνικες = Καρχηδό-
 νιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 1, 1. Poenus
 (= Hannibal) Hn 10, 1. Poeniceus, a, um Καρχηδονιακός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν
 ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βα-
 σιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusīa (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας,
 γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν
 θάνατον τοῦ Ἀννίβα).
- Pyrenaeus saltus, ἀ. τὰ Πυρρηναῖα : σειρὰ ὀρέων μεταξὺ τῆς σημε-
 ρινῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπτὰ λόφων
 τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e e a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς
 τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).
- Rhodānus, i, ἀ. Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας
 (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodii, ὄrum, ἀ. οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.
- Roma, ae, θ. Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ῥω-
 μαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥωμαῖος οὐσ. Romāni, ὄrum, ἀ. οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romulus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἱδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσι-
 κὸς κόλπος).
- Sabini, ὄrum, ἀ. Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α τοῦ
 Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων
 C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

- lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π. X.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ. Σαρδώ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π. X.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π. X.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π. X.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1, 2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Gn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π. X.).
- Sicilia, ae, θ. Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἑλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13, 3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π. X.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας (Σπάρτης), ἑλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13, 3.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π. X.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullanus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνέχων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius : 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π. X.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π. X.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθής, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος τῷ 51 π. X. A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syria, ae, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a)
 ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι-
 λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Pergamēni, ὄrum, ἄ. οἱ κά-
 τοικοὶ τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, ae (Marcus), Μᾶρκος Περπένας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὑπα-
 ῖτος (τῷ 92 π. Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π. Χ.).
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μα-
 κεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π. Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2, 1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ. Φοίνικες = Καρχηδό-
 νιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 1, 1. Poenus
 (= Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um Καρχηδονιακός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν
 ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βα-
 σιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusia (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας,
 γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν
 θάνατον τοῦ Ἀννίβα).
- Pyrenaeus saltus, ἄ. τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὀρέων μεταξὺ τῆς σημε-
 ρινῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis ἄ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπτὰ λόφων
 τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e e a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς
 τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).
- Rhodanus, i, ἄ. Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας
 (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodii, ὄrum, ἄ. οἱ Ῥόδιοι. Οὔτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.
- Roma, ae, θ. Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥω-
 μαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥωμαῖος οὖσ. Romāni, ὄrum, ἄ. οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romulus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἱδρυτὴς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσι-
 κὸς κόλπος).
- Sabini, ὄrum, ἄ. Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α τοῦ
 Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων
 C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

- Iencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π. X.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ. Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π. X.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235—184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π. X.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π. X.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1, 2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Gn[aeus] Servilius Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π. X.).
- Sicilia, ae, θ. Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἑλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13, 3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π. X.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου (Σπάρτης), ἑλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13, 3.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π. X.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνῆκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius : 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π. X.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π. X.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος τῷ 51 π. X. A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syria, ae, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ιδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π. X.) Hn 13, 1.
- Terentius (τὸ πλήρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π. X.
- Thermopylae, ārum, θ. Θερμοπύλαι Hn 8, 3.
- Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἄ. Τίβερις (νῦν Tevere)· ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης.
- Torquatus : 1) Manlius Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ὀνομαστός ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π. X.) A 1, 4, 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15, 13.
- Trasumēnnus, i, ἄ. (κατὰ παρὰλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἑτρουρίας" (νῦν lago di Perugia).
- Trebia, ae, ἄ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).
- Tullius, Τύλλιος· ἰδ. Cicero.
- Tusculum, i, οὐ. Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.
- Utica, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerius (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 195 π. X.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π. X.) C 1, 1, 2, 1.
- Venusia, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρίς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.
- Vettōnes, um, ἄ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λουσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanius, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων Βόλσων, ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π. X.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13, 2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Καρχηδόνος Hn 6, 3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

Α

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Népōτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2, 2. 6, 3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον τινός) Hn 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς : ἀπό, ἐκ C 2, 4. 3, 3. A 5, 3. 16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους : ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18, 3 (a quōque ortus = et a quō ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας : a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1, 5. A 1, 1. 14, 2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου : ἐπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2, 2.

C 2, 4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρόν Hm 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2, 4. ab-est, ἰδ. absum.

ab-horrēo, ūi, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-icō (πρόφερε ab-jicio ἐκ τῆς ab καὶ iacio), iēcī, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [παραπετῶ]).

abs-līnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20, 1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἑκάστων ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. — Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εἶμαι μακρὰν Hn 6,2. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—
2) ἀπὸν (ἄνευ συνδρομῆς, συμ-
πράξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h)
ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως
πρὸ συμφ.) καί, καὶ δὴ. multo
aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque
antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρό-
τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque
hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας
οὗτος ἀνὴρ Hn 13,2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad has-
tam publicam προσέρχομαι εἰς
δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρα-
σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-
βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ἰδ.
hasta). 2) Africam (ad = A-
fricam) προσορμίζομαι εἰς τὴν
Ἀφρικὴν Hn 8, 1. 3) παρουσιάζομαι,
ἐμφανίζομαι A 21, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.
accēpi, ἰδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessio, ὄνις, (ἐπ)αύξησις.

ac-cīdo (ad καὶ cādo), accidit,—
3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-
βαίνει νᾶ... Hn 12,1.

ac-cīpiō (ad καὶ cāpio), accēpi,
acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-
χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A
2,4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω,
παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμ-
βάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A
1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω
τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.
accuratē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-
λῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ
(ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος)
in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ
δίκῃ ἰδ. suus.

aciēs, εἰ (τάξεις μάχης), παράταξις,
μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παρά-
ταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ
στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.

acquiēvi, ἰδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα-
παύομαι), 2) (κατ' εὐφημισμὸν)
ἀποθνήσκω, « ἀναπαύομαι ».

acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δρα-
στηρίως, ἐντόνως. Συγκρτ. ἐπίρρ.
acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrime
(acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).

acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta,
δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα [ἐκ
τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ
τέρψεως ἀκούμενον (εἴτε τοῦτο
ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλε-
ται, εἴτε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς
π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παρά-
στασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα.
2) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀνα-
γινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγ-
γέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δει-
πνοῖς]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγ-
γέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰδός.

actor, ōris, ᾶ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε-
λὼν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,
ὁ ἔργον ὑποστηρικτής ἰδ. auctor.
ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς, εἰς Hn

2,4. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22,4.—2) χρονικῶς· μέχρι A 5,4. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4.—3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17,3.

addidi, id. ad-do.

ad-do, addidi (ἐκ τοῦ addedi), additum (ἐκ τοῦ ad - datum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicionem καθίστημι τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

ad-ēo, adīi, aditum, adīre, προσέρχομαι.

adēo, ἐπίρρ. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπεία [κάνω κοῦρα].

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, idē ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, netum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, id. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ. τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum = μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου) πάνν, μάλα, λίαν.

admonitus, ūs, ἄ. (admōnēo παραι-

νῶ) παραινεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός).

ad-opto, 1. υἱοθετῶ.

ad-orior, adortus sum, adoriri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affui (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἄ. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,4.—2) ἐπιθετικῶς· νέος ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentulus, i, ἄ. μεῖραξ, νεανίας, (νέος ἀνὴρ) A 2,1. 2,4 (ἐνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). 2) ἐπίθ. admodum adulescentulus πολὺ νεαρός Hm 1,1.

adventus, ūs, ἄ. ἄφιξις.

adversarius (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὐσ. ἄ. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι), ἀπέναντι, ἀντικρῶ. 2) τοπικῶς· ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς· ἐναντίον, παρὰ+αἰτ.

aedēs (ἀρχαϊότ. τύπος aedis), is ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ἄ. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὴν οἰκοδομῇ ὥραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificiū, īi, οὐ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.

aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
aedilis, is, ἄ. ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebei (plebei εἶναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοστικός ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.

aedis, id. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.

āēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὁμῆλιξ). 2) οὐσ. ἄ.
ὁ ὁμῆλιξ.

aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης, ὡσαύτως.

aequus, ὁμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) ὅρος (ἐπὶ τόκου).

aerarium, ii, οὐ. ταμειῖον, ταμειῖον
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ. χαλκός. 2) χρῆμα.

aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2 magni aes-
timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδική
ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη
ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas
οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρὼν χρόνος
Hm 2,5.

affēci, id. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.
af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω). 2) testi-
monium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπό-
δειξιν (τεκμήριον).

af-ficio (ad καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. οὕτω διατίθημί τινα.

2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.

afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπί-
πτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo

oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν
ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμῶν.

affinitas, ātis, κηδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.

affuit, id. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττή πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσώτερο λοῦσσο).

ager, agri, ἄ. ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλαύνω) 2) mente ἐν τῷ

νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2. ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ, Hn 10, 1.3) πράτ-
τω A 20, 1. 20,4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσίν μου.

bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ

(ἐπὶ στρατηγῶν), πολεμῶ. gra-
tias χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ.

ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν

μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται

(παίζεται) A 15,2.

agricola, ae. ἄ. (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

alīas, ἐπίρρ. ἄλλοτε.
 aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄρ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2, 3.14,4.
 18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄρ. τεθειμένη ὡς οὐσ. alīquis,
 aliquid τις, τι Hn 11, 2. A 20,2.
 Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
 Hn 2,6. 9,2.
 alīquot, ἄκλ. πληθύντ. τινές, τινά.
 alīter ἐπίρρ. ἄλλως. aliter ac ἄλ-
 λως ἤ.
 alīus, alīa, alīud (γεν. alīus, δοτ.
 alīi) ἄλλος, διάφορος. alīi—alīi
 οἱ μὲν—οἱ δέ.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω).
 2) morbum τρέφω, παρατείνω,
 ὑποθάλλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērū, (ὁ ἕτερος).
 2) ὁ δευτέρος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
 alterūtra pars τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο
 κόμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἐραστής). 2)
 φίλος, θαυμαστής, λάτρις, ἐραστής.
 ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-
 δεία). 2) παράνομος σπουδαρ-
 χία. (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
 amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
 amicitīa, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίθ. φίλος.
 amissem, id. amitto.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀ-
 πόλλωμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.

amoenitas, tātis, (χάρις). 2)
 τερπνότης (εὐμορφία).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑ-
 δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplitūdo, īnis (εὐρύτης). 2)
 λαμπρότης, σπουδαιότης.
 amplius, ἐπίρρ. πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). amplius centum mi-
 lia ἀντὶ amplius q u a m centum
 milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
 non amplius novem annos οὐχὶ
 πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας
 κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὕψιν ἢ ἀξίαν,
 μεγαλοπρεπής.
 ān, μόρ. ἡ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίως ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnos-
 tem καὶ anagnosten), ἄ. ἀνα-
 γνώστης. Πληθ.—ae. Οἱ ἀναγνώ-
 σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
 "Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
 νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
 τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ
 δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustiae, ārum, πληθ. (τὰ στενά)
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα, ἡ στενοχωρία,
 τὸ στενόπορον, ἡ κλεισώρεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχή, ζωή.
 animadverto (animū adverto),
 verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
 νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in

aliquem ἐπιτιμῶ τινι, τιμωρῶ.
 animus, i, ἄ. (ψυχή). 2) νοῦς,
 φρόνημα, διάθεσις. animo aequo
 πρᾶως (ἄνευ ἀντιδράσεως). ani-
 mo fidenti atque infesto φρο-
 νήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ'
 αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). a-
 nimo... ventre πνευματικῶς... διὰ
 σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālis, is, ἄ. (ἐνν. liber καὶ συν-
 ηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρο-
 νική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 anniculus, ἑνὸς ἔτους, ἔτειος.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατα-
 νεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω.
 annus, i, ἄ. ἔτος. multis annis
 ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno
 quarto (nono) postquam τριτα
 (ὀκτω) ἔτη ἀφοῦ... Hn 8, 1.
 Hm 4,2.
 annuus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν
 ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸ A
 3,3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20,1.
 ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς
 ἐποχῆς του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ.
 χρονικόν πρότερον A 19, 2,3.
 antēā (ante+eā), ἐπίρρ. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 ἔχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2.
 antiquitus, ἐπίρρ. ἀρχαίθεν.

ap-pārēo, ūi, itum, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι
 A 16, 4.
 ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω.
 appellasse = apellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ. μετ'
 ἐπιθ. θετικῶ βαθμοῦ, ἐν πρώ-
 τοις, πρώτιστα (ὅπως ἰδιαιτέρως).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρὰ τινα,
 παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10, 1.
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.
 arā, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, ii, οὐ. (διαιτησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος
 ἰσχύς) Hn 12,5.
 arbitror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω,
 φρονῶ A 15,1.
 arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, itum, 3. μεταπέμπο-
 μαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2) νο-
 μίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρή-
 ματα=pecunia.
 arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὅπλα). 2)
 ὅπλα, πόλεμος.
 armo, 1. (ὀπλίζω). 2) παρέχω ἐν-
 οπλον δύναμιν Hn 10,1.—2) ὡς
 οὐσ. armāti, ōrum, ἄ. οἱ ἐνοπλοι.
 ar-rīpio (ad-rāpio), ripūi, rep-
 tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) ali-

quid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι,
ἀφοσιῶμαι εἰς τι.
arripui, id. arripio.
artifex, artificis, ἄ. (ὁ μετερχόμε-
νος τέχνην τινά), τεχνίτης.
a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
ascitus, id. asciseo.
a-scisco (ad-scisco), iui, itum,
3. (δέχομαι). 1) civitatem δέ-
χομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δι-
καίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).
asperitas, ātis, (τραχύτης). 2)
τραχύτης δυστροπία.
assēcla, ae, ἄ. (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ
τοῦ assequor), ὁ ἀκολουθῶν τινά,
ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὡς
ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ
ἀκολουθοῦ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥω-
μαίου στρατηγού).
assidūus, συνεχής.
at, σύνδ. ἀλλά, δέ.
atque, id. ac.
at-tingo (ad-tango), tigi, tactum,
3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.
āctor, ōris, ἄ. (ὁ αἰτίας [ἐπὶ κα-
λοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής,
ὁ σύμβουλος. id. actor.
ādeo, āsus sum, 2. (ἡμιαποθετι-
κόν) τολμῶ. negare ausus non
sum δὲν τολμῶ νὰ εἶπω (τὸ) ὅχι.
āudio, iui, itum, 4. ἀκούω. 2) ἐξ
ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A13,7.
āugēo, āuxi, āctum, 2. αὖξω, αὖ-
ξάνω, augeo officium αὖξάνω τὴν

ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην.
āurēus, χρυσοῦς.
āurum, i, οὖ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσίον.
āusus, id. audeo.
aut, σύνδ. ἢ (ἐν A 14, 3=καί).
autem, σύνδ. δέ.
auxilium, ii, οὖ. (ἐπικουρία). 2)
πληθυντικός: auxilia, ōrum, οὖ.
βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα
Hm 2,3.
avaritiā, ae, φιλαργυρία.
avuncūlus, i, ἄ. θείου (πρὸς μη-
τρός), μητρᾷδελφος (ἀδελφὸς τῆς
μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.
bello, 1. πολεμῶ. animo bellare
μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνερ-
γείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.
bellum, i, οὖ. πόλεμος.
bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὖμα-
ρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).
beneficiūm, ii, οὖ. (εὐεργεσία).
2) τιμὴ, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.
benivolentiā, ae, εὖνοια, εὐμένεια.
usus benivolentiaque, αἱ καλὰ
φιλικαὶ σχέσεις, ἡ ἐκ τῆς φιλίας
εὖνοια.
bidūm, i, οὖ. (χρόνος δύο ἡμερῶν
bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum
ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo με-
τὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν.
bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.)
ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
 bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀ-
 μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος)
 καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
 στήριος, ἐπιτήδειος A 13, 3. Πληθ.
 boni, ōrum ἀ. « οἱ ἀγαθοί, οἱ
 ἄριστοι » οἱ optimātes (ἐν ἀν-
 τιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλή
 κοινωνία, (οἱ καθὼς πρέπει)
 πολῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ
 ἀρχῶν]) A 22, 4.—Οὗσ. bonum,
 ī, οὖ. καὶ πληθ. bona, ōrum, πε-
 ριουσία (τὰ καλὰ).
 breviter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βρα-
 χέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ
 προφέρεται Gāius), Γάιος.

cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
 χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, ī, ἀ. κηρύκειον. Σύμ-
 βολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
 κων εἰς ἐνδειξιν προτάσεων καὶ
 συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐ-
 λαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας
 περιεπίσσαντο δύο ὄφεις (πρβλ.
 τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν
 νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος
 Hn 5,2. 9,2.

campus, ī, ἀ. τὸ πεδῖον, πεδιάς,
 (κάμπος).

cāno, cecīni,—, 3) (ἄδω). 2)

προφητεύω, προμαντεύω.

cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
 dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγῆ-
 δόνας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαί-
 της). honores καθίσταμαι εἰς ἀρ-
 χὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπι-
 τυγχάνω ἀρχῆς (τιμᾶς). 2) συλ-
 λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατα-
 κτῶ, κερδίζω, θέλω, (τραυῶ)
 A 19, 2.

capitulatim, ἐπίρρ. κεφαλαιωδῶς.
 dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.

captivus, ī, ἀ. ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς,
 ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφυλής, ἀγαπητός.

castellum, ī, οὖ. φρούριον.

castrum, ī, οὖ. (ὄχυρά θέσις, φρού-
 ριον). 2) πληθ. castra, ōrum, οὖ.
 στρατόπεδον Hn 5,4. C 1,2. cas-
 tra nautica ναυτικὸν στρατόπε-
 δον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς
 προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
 ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11,6.3).
 πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13,3.

casus, ūs, ἀ. (πτώσις) 2. σύμπτωμα.
 casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
 cāusa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.
 ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἀφαιρ-
 ῆς προτάσσεται πτώσις γενικὴ) ἔ-
 νεκα, rei publicae causā τῆς πο-
 λιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι
 τῆς πολιτείας.

cecīdi, ἰδ. cado.

cecīni, ἰδ. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)

ἀναχωρῶ, καταλείπω. *hosti* ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ. ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). *pertinaciae* (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.

celāris=*celavēris*, ἰδ. *celo*.

celer, *celēris*, *celēre* (ταχύς).

2) (ἐπὶ φαρμάκου)· ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα· ἰδ. *facilis*.

celeriter, ἐπίρρ. ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. *apud aliquem* δειπνῶ παρὰ τινι. *cenātum est* (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.

ensor, *ōris*, ἄ. ὁ τιμητής.

ensorius, ἡ, ἄ. ὁ χρηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, *ae*, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ. ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. *amplius centum milia* = *amplius quam centum milia* πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος). 2) συγκρ. *certior*. *certiorem facio aliquem* βεβαιότερον καθίστημί τινα, πληροφοροῦν τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ἰδ. *cedo*

(*cetērus* ἕτερος), *cetēra*, *cetērū*. (Ἀντὶ τοῦ *cetērus* λέγεται *reliquus*). 2) ἐπιθ. : λοιπός *Hn*

1, 1. *A* 13, 3. 3) οὐσ. *ceteri*, ἄ οἱ ἄλλοι *Hn* 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς *A* 15, 5.

cibus, ἰ, ἄ. τροφή, τροφίμα.

circiter, ἐπίρρ. περί + αἰτ., περίου.

circumdēdi, πρκμ. τοῦ *circumdo*.

circum-do, 1. περιβάλλω.

circum-ēo, ἡ, *itum*, *circumīre*, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem ἰδ. *circumeo*.

circum-vēnio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. *circumvenior insidiis* (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἄ. καὶ θ., *ius*, οὐ. (γεν. *-iōris*) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania· ἰδ. *Πίν.* Ἱστορ.

civilis, *e*, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, *is*, ἄ. πολίτης.

civitas, *ātis*, πόλις (ἐν τῷ συνόλῳ) (κράτος *C* 3, 3. 2) πόλις *Hn* 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις *A* 3, 3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) *A* 4, 5.

clam, ἐπίρρ. κρύφα.

clandestinus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.

clarius, συγκρ. τοῦ *clarus*.

clārus, ἔνδοξος.

classiarius (ἀνήκων πῶ στόλῳ), 2)

οὐσ. πληθ. *classiarū*, ἄ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, αἱ ἐπιβάται).

classis, *is*, στόλος. *classe* κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.

cláusus, *id.* claudio.

coactus, *id.* cogo.

coepti, coepisse, (β. ἐλλειπτικόν), ἡρξάμην. morbus levior esse coepit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. amice cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις. cognitus, *id.* cognosco.

cognōmen, īnis, οὖ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπάνυμον.

cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ιδίας ἀντιλήψεως, μαθάνω A 13, 7.18, 1.3) εὐρίσκω, βλέπω (διαπιστώνω) Hm 2, 1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen. cognōvi, *id.* cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ eo [δὲ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōegi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω. cohortatio, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (=praecepta) Hn 11, 1.

collēga, ae, ἄ. συνάρχων.

col-līgo (cum καὶ lego), lēgi, lectum, 3. (συνδέω), 2) συνάπτω, συναθροίζω.

collis, is, ἄ. λόφος.

col-lōco, 1. (con ἀντὶ com [=cum]

καὶ lōco τίθῃμι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι, τοποθετῶ Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυνάϊκα (=in matrimonium do) A 19, 4.

colloquium, ii, οὖ. συνδιάλεξις. colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμῆσεως).

comitas, ātis, εὐπροσηγορία.

comitor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας. com-memōro, 1. ἀναμνησκω, Hn 2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω A 21, 5.

com-mitto, 3. συνάπτω, (ἀρχίζω) Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἑμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).

communis, e, κοινός. 2) εὐπροσθήγορος, προσηγής, καταδεκτικός. com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω. com-pāreo, rūi,—, 2. (κατα)φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pāro, 1 παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 2. συνωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω. com-pērio, pēri, pertum, 4. μακθάνω, πληροφοροῦμαι.

complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ

- Hn 9, 3. 2) διαβιώ, ζω, (συμ-
πληρωῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
complessem, *id.* compleo.
complūres, οὐδ. complūra (γεν.
complurium, πλείονες). 2) ἀρκε-
τοί (ὅχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
compōno, 3. (συντίθηναι). bellum
τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hn 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην
ποιεῖσθαι Hn 7, 1.
compositūrus, *id.* compōno.
comprehendo, prehendi, prehen-
sum, 3. συλλαμβάνω.
com-probo, 1. (συναίνω), ἐγκρίνω,
ἀποδέχομαι. publice comproba-
tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
τους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
θη).
compūli, *id.* compello.
conātus, *id.* conor.
con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.
conciliātor, ōris, ἄ. ὁ πρωταίτιος
(γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενη-
τής.
concilio, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
tias συνάπτω γάμον. fortunam
δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-
λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν).
3) ἐπιδαφιεύω A 19, 3.
concitasse = concitavisse, *id.* con-
cito.
concito, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
διεγείρω, προκαλῶ.
con-cupisco, pīvi,—, 3. (ἐ ν α ρ κ τ.
con καὶ cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
non intemperanter concupiscere
quod a plurimis (ἐνν. concu-
pisci) videas (=videat aliquis)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναταί τις νὰ
ἴδῃ).
con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.
concursum, ūs, ἄ. συμπλοκή, προσ-
βολή.
condicio, ōnis, (κατάστασις). 2)
ὅρος, ὅροι Hn 6, 2. A 2, 4. *id.*
aequus.
condiscipulātus, ūs, ἄ. συμμαθη-
τεία.
condiscipulus, i, ἄ. συμμαθητής.
confectum, *id.* conficio.
con-fēro, contūli, collātum, con-
ferre, (συγκομίζω). 2) confero
me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
γω Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3, 3.
conferrem, *id.* confero.
con-ficio (con - fācio), fēcī, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
λῶ Hn 2, 4. 3) librum (oratio-
nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-
ζομαι (συγγράφω).
con-fligo, flixi, flictum, 3. συμ-
πλέκομαι, συγκρούομαι.
conflixi, *id.* confligo.

congrēdiōr (con-grādiōr), con-
gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
(συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς
χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.

congressus, ἰδ. congrēdiōr.

con-icēō (πρόφερει conjicēō), icēi,
iectum, 3. (con καὶ iācio), ῥί-
πτω (ἐντός).

coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
σμῷ.

coniunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
μία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπι-
χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους
ἀποπείρας.

con-scendo (con καὶ scando),
scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεὸς.

conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
νος. patres conscripti = Senatores
(= Συγκλητικοί).

consecutūrus, ἰδ. consequor.

con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι)τυχάνω
Hn 10,5 A 19,2,21,4.

con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω)
2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασφάζω, φυλάττω.
res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα
(τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν)

Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ
μῖσος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
βομαι) τὸν ὅρκον, δὲν παραβαίνω
τὸν ὅρκον.

con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.

consilium, ii, οὐ. συμβούλιον. con-
silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
βούλια (τὰ ἰδιαιτέρα καὶ ἐμπι-
στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
βούλια). consilia clandestina μυσ-
τικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
1,*5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3.

4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης.
(πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.

consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
μητρός, (πρώτη) ἐξαδελφή.

conspexi, ἰδ. conspicio.

con-spiciō (con καὶ τὸ ἄχρ. spe-
cio), spexi, spectrum, 3. καθο-
ρῶ. conspici in neutram par-
tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).

constantia, ae, (εὐστάθεια). con-
stantiā vocis atque vultūs (γεν.)
μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώ-
σῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
con-stitūo (con καὶ statūo), tūi,
tūtum, 2. καθίστημι, ἰδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.

con-sto, stiti,—, 1. (συνέστηκα).
2) συνίσταμαι, προσέρχομαι.

consuēram = consueveram, *id.*
 consuesco.
 con-suesco, suēvi, suētum, 3.
 εἴωθα, συνηθίζω.
 consuetudo, inis, ἔθος, ἔξιος τοῦ
 βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμι-
 λητικότης, θέλητρον τῆς συνα-
 ναστροφῆς (ὁραῖοι τρόποι) A 1,4.
 consul, ūlis, ἀ. ὑπατος. consule ἡ
 consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος=γεν.
 ἀπολύτω τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
 ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,
 ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consularis, is, ἀ. ὁ διατελέσας ὑ-
 πατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.
 consulatus, ūs, ἀ. ὑπατεία.
 consulo, lūi, ltum, 3. (βουλευό-
 μαι). 2) mihi consulo, φροντίζω,
 λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ,
 βοηθῶ ἐμὲ αὐτόν A 21,5.
 consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δό-
 γμα. senatūs consultum Συγκλή-
 του δόγμα (ἀπόφασις).
 consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
 ris consultus, ἀ. ὁ νομομαθής.
 con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
 νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆκομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3.
 (καταφρονῶ). 2) morbum κατα-
 φρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμ-
 βάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔπο-
 ψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
 contentus, εὐχαριστημένος. con-
 tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
 χαριστημένος.
 contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφα-

σμα). 2) συνεχῆς, ὁλόκληρος (ἄνευ
 χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
 continens, ntis, (συνέχων). 2)
 συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, με-
 μετρημένος, (οἰκονόμος).
 continentia, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
 μεμετρημένον, οἰκονομία.
 con-tinēo (con καὶ tenēo), tinui,
 tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
 περιλαμβάνω.
 contrā, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ+γεν.
 con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
 σπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrarius (ἀντίος). 2) e contra-
 rio τοῦναντίον.
 contūli, *id.* confero.
 con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non
 convēnit (ἐνν. inter scrip-
 tores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
 [μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
 γραφεῖς διαφωνοῦσι, δὲν γνωρίζο-
 μεν ἐπακριβῶς. colloquium con-
 vēnit (πρὸς.) συνέντευξις συνεφω-
 νήθη, συμφώνησαν (ὥρισαν) συν-
 έντευξιν. condiciones non con-
 venērunt (ἐνν. inter eos) οἱ
 ὅροι δὲν συμφωνήθησαν, περὶ τῶν
 ὅρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν
 ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ τῶν.
 conviva, ae, ἀ. (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ
 συμπότης, ὁ συνδαιτυμών, ὁ σύν-
 δειπνος.
 convivium, ii, οὐ. (ἡ συμβίωσις).
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vōco, 1. συγκαλῶ.
 copia, ae, (ἀφθονία). 2) copiae

(πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύ-
ναμις).

corpula, ae, σύνδεσμος, ένωτικὸς
κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).

cornu, ūs, οὐ. κέρας, κέρατον
(ζῳου) Hn 5,2. 2) κέρας (πτέρυξ
στόλου) Hn 8, 4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con και rumpo), rūpi,
ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, id. corrumpo.

cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθη-
μερινός, συνήθης.

credo, didi, dītum, 3. ἐμπιστεύω
Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix
credendum (=credibile) sit ὅπερ
(=καὶ τοῦτο) μόλις ᾔθελεν εἶναι
πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς : νο-
μίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθα-
νότητα A 18, 5.

creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδεί-
κνυμι, ἐκλέγω.

cresco, crevi, crētum, 3. αὐξάνω.
2) crevit virtutum laude ἠῤῥῆξε
(ἠῤῥῆθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐ-
παίνου. τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτο-
μικῆς ἀξίας.

crevi, id. cresco.

crimen, īnis, οὐ., (κρῖμα, ἔγκλη-
μα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ
ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, ᾰ. (καὶ cubitum, i, οὐ.
κύβιτον), ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, ūs, ᾰ. (περιποίησις τοῦ

σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cul-
tus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐξυ-
πηρέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο
ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμα-
σίας, ὑποδήσεως). cultus cotti-
dianus ὁ καθημερινός (συνήθης)
βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς
τρόπος τοῦ ζῆν.

cum, I προθ. μετ' ἀφαιρετικῆς,
μετὰ (+γεν.), σύν. Τοπικῶς : 1)
πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1, 5.
4,2. Hn 8,1. ὅθεν erat cum eo
ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐ-
τόν) Hm 3,2. 2) πρὸς δῆλωσιν
ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn
4,1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ
τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5.
11, 1. 12,5.

cum, II σύνδ. 1) χρον. : (τότε) ὅτε,
ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰ-
τιολ. ἅμα) A 20, 2. 3) (χρον. καὶ
ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐὰν Hn 2, 6.
4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν
ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὀριστ.=cum
historicum). 5) αἰτιολογ., ἐπειδὴ
Hn 10, 4. 11,6. C 2,2 (cum mor-
raretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3.
20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν
καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4.
C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2. cum
quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7)
ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὅσά-
κις, (ἐὰν) A 2,4. 20,1,2.

cunctus, σύμπας.

cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πο-
λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupidit-

tas notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
 κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερουνδίου=τοῦ γνωρίσαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidis-
 simus litterarum fuit ἐνθερμος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ
 μελετᾷ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi (ἡ ii), pītum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώ-
 σεως) φροντίς A 20,4.

curatio, ōnis, (φροντίς). 2) (ἰατρι-
 κή) θεραπεία (κοῦρα).

curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερουν-
 δίβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodio, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.

datus, id. do.

dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ. ἐκ., ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ., ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολ-
 λάκις). 3) περὶ+γεν. Hn 2,2.
 2,6. A 6, 3. 18, 6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bī-
 tum, 2. ὀφείλω, καθήκον ἔχω. ne-
 mini dubium esse debet οὐδενὶ
 ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρὸς-

πει). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρε-
 ωστῶ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ [=έω] τινα,
 πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινα ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ [-έω].

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
 στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔ-
 τους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi,—, 2. (δοκέω). 2)
 ἀπροσώπως: decet πρέπει, ἀρμό-
 ζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 3.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελ-
 λον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, καθι-
 στῶ σαφές A 18,6.

decretūrus, id. decerno.

dedērem, id. dedo.

dedēris, id. do.

dedi, id. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 5) συμπα-
ραλαμβάνω ως συνοδόν C 1, 4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, ἰδ. deduco.

deduxi, ἰδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.

de-fensum (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6,1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γινω-
στοποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.

de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω.
dehortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.

dēinde (dēin-de), ἐπίρρ. ἔπειτα
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).

delātus, ἰδ. defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτε-
ρον [=καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[=καί] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4, 3.

delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω,
ἀφανίζω.

de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετοικῶ.

de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θριάμβον.

de-prīmo (de καὶ prēmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.

2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.
descisco, scīvi (καὶ συνηθέστερον
descēi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.

descīvi, ἰδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω, versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω ὥς τὰ κρῶα τοῦ λουτροῦ).

desiderium, ii, οὐ. πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidēro 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.

de-sīno, desii, desītum, 3. παύω,
παύομαι.

desisto, destiti,—, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatio, ōnis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ des-
pēro, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμέ-
νος, ἀπελπς. desperatis rebus
(ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ κατα-

στάσει τῶν πραγμάτων.
 de-spicio (de καὶ τὸ ἄχρηστον
 spicio βλέπω), spexi, spectrum,
 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν
 φροντίζω περί... A 6,4.
 de-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
 destitērim, id. desisto.
 destiti, id. desisto.
 de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστε-
 γάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρει-
 πώνω). detectus ἡρειπωμένος.
 detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζη-
 μία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια
 Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις
 C 2,4.
 detūli, id. defero.
 devīci, id. devinco.
 de-vincio, vixi, vinctum, 4. (δέ-
 νω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».
 de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω,
 ἀποσυντίθημι.
 devinxit, id. devincio.
 dexter, ēra, ērum (ἡ dexter, dex-
 tra, dextrum), δεξιός.
 dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2)
 συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρο-
 νικὸν ὅριον ἀποδόσεως [προσδιορί-
 ζω τὴν λήξιν] τοῦ δανείου) A 2,4.
 dictātor, ōris, ὁ. δικτάτωρ (γεν.
 δικτάτωρος), στρατηγὸς ἀντοκρά-
 τωρ.
 dictus, id. dico.
 dies, diēi, ὁ. (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν
 τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡ-
 μέρα, paucis diebus (=post pau-

cos dies ἢ paucis diebus post)
 μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto
 postquam... τὴν τετάρτην ἡμέ-
 ραν ἀφου... — in dies ὁσημέραι,
 ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημε-
 ρινῶς)· idē λ. ita.

difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός.
 difficile est δύσκολον εἶναι. 2)
 δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἰδιό-
 τροπος A 5,1.

dignitas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσω-
 πικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμη-
 σις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις,
 τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) A 1, 1.
 6, 2. 5. 19,2. pro dignitate ἀνα-
 λόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος
 (κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνι-
 κῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως). digni-
 tati servire φροντίζω ὑπὲρ τῆς
 ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς μου.

dilectus, ūs, ὁ. στρατολογία.

dilexi, id. diligo.

diligens, ntis, (μετ. τοῦ diligo),
 ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς
 περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρη-
 στοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος.
 diligenter, ἐπίρρ. (προσεκτικῶς).
 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentia, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμε-
 μελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δρα-
 στηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5.
 C 3,4. A 13,4. 2) οἰκονομία,
 (φειδώ, ὀλιγάρκεια) A 13,5. 3)
 ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου)
 A 21,5.

di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lec-

tum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμῆσεως), ἐκτιμῶ.
 di-mico, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
 di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12,5.
 di-rīpiō (dis καὶ rapio), ripūi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηρῶ, λαφυραγωγῶ.
 dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἑ. νικητής.
 disiēci, id. disicio.
 dis-icō (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iacio, προφ. jacio] ῥίπτω, βάλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
 dispalātus (μετοχή τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.
 dissensi, id. dissentio.
 dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
 dis-sidēo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. διίσταμαι, διέστηκα. 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.
 dis-sociō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέ-

ρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ.
 dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).
 districtus (μτχ. παθ. τοῦ ῥ. distingo, strinxi, strictum, 3. (σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.
 diti, δοτ. τοῦ dives.
 diū, ἐπίρρ. πολλὸν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.
 diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.
 dives, itis, πλούσιος (δοτ. diti, ἀντὶ τοῦ συνήθους diviti) A 1, 2.
 divinatio, ōnis, μαντική.
 divīnus θεῖος. divīna res (θεῖον πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοῦ θεοῦ (=sacrificium).
 dīvus, i, (τιμητικὴ προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθείς, θεός. divi filius = divi Caesaris filius A 19,2.
 do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐν vinculis) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἤττήθην. filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημεῖον (=locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιδώω (πο-

λιτικά) ἀξιώματα. tempore dato
 ευκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυ-
 χούσης). do verba (φράσεις τῶν
 κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς,
 φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς
 ἔργα), ἐξαπατῶ (γ ε λ ἄ ω· πρβλ.
 τὸ ἡμέτερον: αὐτὰ ἔχει λόγια). do
 vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς
 ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία,
 ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλη-
 τος δίδεται (κυρίως: aditus ad
 senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγ-
 κλητον), ἐπιτρέπεται τινὶ νὰ τύχῃ
 ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου.
 me do alicui rei, id. committo 2.
 doceō, doceūi, doctum, 2. δίδω-
 σκω. 2) διαφωτίζω.
 docilitas, ātis, εὐμάθεια. docili-
 tas ingenii ἀντιληπτικὴ ἱκανότης,
 εὐκολος ἀντίληψις.
 doctus, ōris, ἄ. διδάσκαλος.
 doctrina, ae, (διδασκαλία). 2) παί-
 δευσις (γενική), διαπραγματεύσις
 μεθοδική C 3, 4. 3) γνώσεις A
 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλο-
 σοφικὴ καί δευσις A 3, 3. 4. 1.
 17,3.
 dodrans, ntis, ἄ. (κατὰ τὴν ση-
 μασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans=
 1/4 ἑλάττων ἤτοι libra ἢ ās libra-
 lis μετὶν 1/4, ἤτοι 3/4 τῆς libra.
 Μία libra=327.45 γραμμ.) 2)
 heres ex dodrante κληρονόμος τῶν
 τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς
 περιουσίας) A 5,2.
 dolor, ōris, ἄ. ἀλγυδών, πόνος A

21, 3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις
 A 4, 5.

dolus, i, ἄ. δόλος, τέχνασμα, ἀ-
 πάτη.

domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου
 A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes
 αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ ду-
 νάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, id. domus.

domicilium, ii, οὐ. (κατοικία). 2)
 ἔδρα, διαμονή.

domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7,7
 A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3,3.
 οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρη-
 ματ. σημασίας: domi (πτώσ. το-
 πικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A
 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4
 domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A
 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn
 8,1.

donicum, σύνδ. (ἀρχαῖος τύπος
 ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέ-
 ρας καθ' ἣν, μέχρις οὗ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono
 aliquem aliqua re δωροῦμαι τινα
 πράγματι τινι, δωροῦμαι τινὶ τι.
 dubito, 1. ἀμφιβάλλω. quod nemo
 dubitat (ἀντὶ de qua re nemo
 dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλ-
 λει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς)
 δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι).
 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου
 (χρόνου ἐνεστώτος) δὲν ὀκνῶ νά...
 δὲν διστάζω νά...

dubius, ἀμφίβολος, sine dubio
 ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, Hn 2, 4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me) secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημένου) ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέπει νὰ θεωρῇται. nefas duco μετ' ἀπαρεμφ.=θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὥς) ἱεροσυλίαν νά...

dulcis, e, (ήδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς· ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστώτος Hn 2,3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, icis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ. (ἐδηγός). 2) ἀρχηγός, ἡγεμών.

duxī, id. dueo.

E

ē (οὐδέποτε πρὸς φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.). πρῶθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐκ, ἀπὸ Hn 6, 4. A 21, 1. 2) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπὸ, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαιρ. Hn 3, 3. 12, 1. 12, 3. A 5, 2 (ex hereditate). 3) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς

δῆλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante). 6, 2 (id. res publica). 13, 6. 6) πρὸς δῆλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1, 2 (e contratio). ex quo=ἕθεν Hn 5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā) ἐκείνῃ, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν. eamque=et eam, id. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, id. idem.

ēdictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις (ἔδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμμα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδιδόμενον), εἴτε προσθετοντες εἰς τοῦτο νέας ιδίας διατάξεις. Ὁ τιμητὴς Κάτων ἀναλαμβάνων τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολὺς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edidi, editum, 3. ἐκδίδω. in vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ee-fero), ex-tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω. 2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A 17, 1. 22,4.

ef-ficō (ex καὶ facio), fēcī, fecitum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) κáνω προμήθειαν, συναθροίζω (=colligo) Hn 10,5.

ef-fūgio, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μτχ. τοῦ

ef-fundo ἐκχέω)= ἐκχυτός. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdior (e καὶ grādior), egres-sus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.

elegantia, ae, (κομψότης). 2) ele-

gantia vitae (κομψότης τοῦ βίου),

εὐγενής διαγωγή (συμπεριφορά),

λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρό-

πων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέ-

σεσιν.

elephantus, i, ἄ. ἐλέφας.

elicio (e καὶ lacio), cūi, cītum,

3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epis-

tulas (=extorqueo) ἀποσπῶ, προ-

καλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας

(διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινότης

τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὠνητικός), 2) ἔχων

ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγορα-

στῆς (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (=γάρ).

e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίρρ. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo

—ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τό-

σον)—ὥστε Hm 2, 3. 3) eo...ut εἰς

τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.

ēo, ii (καὶ īvi), itum, ire, πο-

ρεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ.

repo ἔρω)

Hn 3, 4. 3) eo in ius

de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δι-

καστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου,

καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιω-

τικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινα

εἰς δίκην).

eō, ἄφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἄφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τό-

πον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2.

A 2, 3.

eōque=et eō. ἐπίρρ. Hm 3, 1.

ephēmēris, īdis, «ἐφημερίς», τὸ

ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βι-

βλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν

ἐξῆδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epis-

tōla), ἐπιστολή, (ἐγγραφον).

eques, equitis, ἄ. (ἵππεύς). 2) ἐν.

καὶ πληθ. ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵπ-

πέων.

equester, tris, tre (ἵππικός). 2) ὁ

τῇ ἵππικῇ (ἵππάδι) τάξει ἀνήκων.

equitātus, ūs, ἄ. τὸ ἵππικόν, οἱ

ἵππεῖς.

equus, i, ἄ. ἵππος.
 erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρὸς). 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 error, ōris, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.
 erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi, ītum, 4. (ἐξήμερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).
 eruditus, (ἐξαισιώως) μορφωμένος.
 e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.
 et, σύνδ. καί. et—et καὶ—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῇται ἄρνησις) A 22,2.
 etiam, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.
 etiamnum, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).
 etsi, σύνδ. εἰ καί, καίτοι.
 ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.
 ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίνομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).
 exarsi, ἰδ. exardesco.
 ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
 excellenter, ἐπίρρ. ἐξαίρετως.
 ex-ciō, cīvi (καὶ cīi),—, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακαλῶ.
 exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla re-

rum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικά παραδείγματα, γεγονότα.
 ex-ēo, īi, ītum, īre, ἐξέρχομαι.
 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).
 exercitus, ūs, ἄ. στρατός. Πληθ. -ūs=milites, copiae Hn 8,1.
 ex-hāurio, hāusi, hāustum, 4. ἐξάντλῶ.
 existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.
 exisse, ἰδ. exeo.
 existimo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16,4. 20,5. 4) θεωρῶ A 6,1.
 exītus, ūs ἐξόδος Hn 12, 3.
 ex-pēdīo (ex καὶ pes πόυς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιоῦμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι [ξεμπλέκω, γλυτώνω].
 expendo, pendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα]). ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. πρκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἐξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις, χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.
 expensum, ἰδ. expendo.

ex-perior, pertus sum, experiri,
4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινας», ἀνα-
μετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄ-
μοιρος. expers periculi ἄμοιρος
(ἐλευθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύ-
νου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνω-
στόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, poposci,—, 3. (ἐξαιτῶ)
2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι
(πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν
τινος.

exposui, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμε-
νος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2)

vi expugno «κατὰ κράτος αἱρῶ»,
κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ que δύο λέξεις).
exque eā ἀντὶ ex eāque ἰδ. is.

ex-splendescō, [exsplendui], —,
3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum
malum (=externum bellum ἐξω-
τερικὸν κακὸν) ἐξωτερικός πό-
λεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ
πολέμου (ἀντίθ. intestinum bel-
lum).

extra, πρῶθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ. τελευταῖον Hm
2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ
ἐξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς : ἔ-
σχατος. Συγκρ. exterior.

extuli, ἰδ. effero.

exul, ūlis, ἀ. ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρρ. εὐκόλως.

facilis, e, εὐκολος Hn 10, 3. 2)

(ἐπὶ φαρμάκου)· μὴ φέρων πό-
νους, ἀνώδυνος. A 21,2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων),
πραότης.

facio, fēci, factum, 3. ποιῶ. ali-

quem imperatorem ἀναγορεύω
(ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. ci-

vem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πο-
λίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum

ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον.
finem facio belli τέρμα τοῦ πο-

λέμου θέτω. mentionem μνείαν
ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ

στρατιωτικῆς πορείας). progres-
sum προοδεύω. cohortationem

δίδω διαταγὴν (ὁδηγίαν). proe-

lium navale ναυμαχῶ. detrimen-

tum existimationis ὑφίσταμαι
ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολή-

ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-
οῦμαι. facio alicui potestatem

mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου
συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas).

nihil reliqui (γεν. διαίρ.) facio
οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν πα-
ραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω
τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμά-
σίως [ὥραϊα] γνωρίζω τι. versu-

ram διαπραγματεύομαι (συνάπτω)
νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προ-

γενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες *vertebant creditorem* (= ἤλλασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. *domi factus* οἴκοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.

facto, *ιδ.* *fio*. *quo facto* οὗ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἔνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, *ι*, οὖ. γεγονός, συμβάν, Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A 18,6.

facturus, *ιδ.* *facio*.

factus, *ιδ.* *facio* καὶ *fio*.

facultas, *ᾱtis*, εὐκαιρία Hn 9,1. 2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης A 2, 2. 3). Πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικά Hn 6,2.

fāma *ae*, (φήμη). 2) διάδοσις, θρύλος.

fames, *is*, πείνα.

família, *ae*, (ἐκ τοῦ *famulus* οἰκέτης, ὑπηρετής) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί, οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3. *ιδ.* *pater familiās*.

familiāris, *e*, οἰκεῖος, φίλος A 16, 2. *res familiāris*, τὰ πατρῷα, ἡ περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὐσ. πιστός (ἐμπιστος) φίλος A 5,1.

familiaritas, *ᾱtis*, (σχέσις οἰκογενειακῇ) οἰκειότης (αἱ καλὰ σχέσεις).

familiariter ἐπίρρ. οἰκείως, στενῶς, συγχρ. *familiaris*.

familiās (γεν.=*familiāe*). *ιδ.* *pater familiās*.

fastigium, *ii*, οὖ. (κορυφή). 2) βαθμός (κοινωνικός).

favēo, *fāvi*, *fāutum*, 2. (μετὰ δοτ.) εὖνοῶ.

febris, *is*, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετοῦ προσβολαί.

fecēro, *ιδ.* *facio*.

feci, *ιδ.* *facio*.

ferē, ἐπίρρ. σχεδόν, περίπου.

fēro, *tūli*, *lātum*, *ferre*, ὑποφέρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3. *calamitates belli* (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τὰς συμφορὰς) τοῦ πολέμου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διὰ... (*ιδ.* καὶ *fructus*). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιοτροπίας τινός) A 5, 1. *ιδ.* *nobilis* καὶ *expendo*.

ferocia, *ae* (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγέροχία, εὐψυχία.

ferrum, *i*, οὖ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

fictilis, *e*, (πήλινος ἐκ τοῦ *figo* πλάττω). *vas fictile* (πληθυντ. *vasa fictilia*) σκεῦος πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.

fidens, *ntis* (κυρίως μτχ. τοῦ *fīdo*) θαρρῶν, θαρραλέος. *fidens animus* ἡ αὐτοπεποίθησις. *ιδ.* *animus*.

fīdes, *ei*, (πίστις). 2) ἔνορκος δια-

βεβαίωσις, υπόσχεσις Hn 2, 4, 3.
προστασία Hn 9, 3.

fiducia, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe
fiduciāque (ἀντὶ spe fidentis-
sima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.

filius, ii, ὁ υἱός.

filia, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ὁ (ὅριον, ὁρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ

Hn 8, 1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1, 3.

fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ

facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω,

ἐπέρχομαι A 14, 12. domi factus

γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν

τῷ οἴκῳ (οἰκοδιδασκός) A 13, 4.

fistula, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον

[φίστουλας], συριγγῶδες ἀπό-

στημα. fistulae (πληθ.) puris συ-

ρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορ-

ροῦντα) ἀποστήματα.

flagitium, ii, οὐ. αἰσχύνη, ὄνειδος,

ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens

atque osculans κλαίων καὶ φι-

λῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φι-

λημάτων).

fluctus, ūs, ὁ. κύμα A 6, 1. 2) fluctūs

(πληθ.) civiles ὁ πολιτικός σά-

λος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολι-

τικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν

(καταιγίς). ἰδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas

foederata πόλις ἐνσπονδος, πόλις

σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).

foedus, foederis, οὐ. συνθήκη.

fore μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ
futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ
esset (forem, -es et, πληθ.
-ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ
πληθυντ. fores, ium).

forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις,
τὸ ἐξωτερικόν.

formōsus, ὡραῖος (καλοζαυωμέ-
νος).

fortē, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ

fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si for-

te (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχόν (ἀντὶ

e x s p e c t a n s si forte) Hn 8.

fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος,

ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitudo, dñis, ἀνδρεία, θάρρος,

τόλμη.

fortuito, ἐπίρρ. ἀπὸ τύχης, τυ-

χαίως πως.

fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19, 1.

2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3)

α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2.

β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περι-

ουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9, 3. A

2, 3. 4, 2. 21, 1.

forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ

ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστι-

κῆς δράσεως. in foro esse coepit

ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἡρχισεν, (ἡρ-

χισε τὴν πολιτικὴν δρασίαν του).

frater, tris, ὁ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυά-

ριθμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2)

frequentiā (ἀφαιρ.) vulgi, μετὰ
 συρροῇς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἄ. καρπός. 2) fructus
 rei familiaris αὐξήσεις τῆς ἀτομι-
 κῆς περιουσίας. fructus pietatis
 καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας,
 (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὖ. σῖτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ.
 (καρποῦμαι) 2. aliquo εὐχαρι-
 στοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν
 (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι
 εὐχαρίστως μὲ τινά.
 frustrā, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ fraus ἀπά-
 τη), μάτην, frustra facio ali-
 quid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω
 τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustrā),—, 1. ἀ-
 ποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀ-
 πατῶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν
 ἀδικῶ, βλάπτω.
 fuēram, id. sum.
 fuērim, id. sum.
 fūga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavēram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procurationem
 ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πο-
 λιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, id. sum.
 fundamentum, i, οὖ. θεμέλιον.
 funus, funēris, οὖ. κηδεία, ἐκφο-
 ρά, ταφή.
 futūrus, id. sum.

G

gener, ĕri ἄ. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ
 τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.
 generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo
 καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν),
 γενναίόφρων, μεγαλόψυχος, ἱπποτικὸς A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὖ. (γένος). 2)
 εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω
 φερῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν,
 συμπεριφέρομαι. me splendide
 ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι
 (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), δι-
 οικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιω-
 τικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω
 πόλεμον, πολεμῶ. consulatum
 (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν
 (τὴν στρατηγίαν). honores διαχει-
 ρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰς
 τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι
 ἀρχήν. res geruntur male τὰ
 πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι)
 κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πρά-
 ξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ
 πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, id. gero.
 gloriōr, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυ-
 χῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.
 graecē, ἐπίρρ. ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ
 γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς
 (ἁρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ιδ. Πίνακx Ἱστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

grātia, ae, (χάρις). 2) δημοσικότης, εὐνοια (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4 6, 2. 21, 1. 3) καλὴ ἢ φιλική συνεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1. ιδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, itum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὥς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὥς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπὼν. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμὰς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. A 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος, perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χ ω ν ε ὕ ω]

A 17, 3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [π ε ρ ν ὦ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω A 13, 2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διακείμεαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ. ἔ v e r s ū r a e) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμὸν τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νά μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν. Ἰδ. accedo.

hereditas, atis, κληρονομία.

heredīum, ii, οὐ. κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.

heres, ēdis, ἀ. κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hic, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία, contexta συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον: βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3, 3.

hodiē, ἐπίρρ. σήμερον.

homo, hominis, ἀ. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3, 4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (λόσμος) A 13, 6.

honus, ōris, ἀ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6, 4 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιώματων) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1, 1. A 6, 2.

hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν. τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ἀ. (κήπος) 2) πληθ. « παράδεισος », περίβολος (πάρκο).

hospitium, ii, οὐ. φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.

hostis, is, ἀ. (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς

(τῆς πατρίδος).

huic, ἐπίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.

huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc. humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, « εὐμουσία », εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλή, λεπτή) μόρφωσις A 3, 3. 3) λεπτότης τρόπων κοινωνικότης, εὐγένεια A 16, 1.

humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). *2) ταπεινός.

I

iācio, (πρόφερε jacio), iēcī, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥίπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

iam (πρόφ. jam) ἐπίρρ., ἤδη.

ianua, ae (πρόφ. janua) θύρα.

ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi = in cēna ἐν τῇ δεῖπνῳ Hn 12, 1.

idem, eādem, idem ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eidem), hic idem αὐτὸς οὗτος.

idēō, ἐπίρρ. (τοῦτου ἕνεκα). 2) idēō ...quod τοῦτου ἕνεκα... (διότι).

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.

igitur, σύνδ. λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.
 il-lūdo (in καὶ lūdo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.
 illustris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔζοχον) A 18, 2.
 illūsus, ἰδ. illudo.
 imāgo, gīnis, (εἰκόν). 2) πληθ. αἱ κλῆναι εἰκόνες τῶν προγόνων.
 imitātor, ōris, ἀ. μιμητής, ζηλωτής.
 immisi, ἰδ. immitto.
 im-mitto, 3. («ἐὼ τρέχειν», «σεύω») 2) «ἀνέμω», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.
 immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθὰν χονδροκοπανισμέναι, ἃς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), ἃς θυσιάζω, θύω.
 im-pēdio (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.
 imperātor, ōris, ἀ. ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19, 1.
 imperium, īi, οὐ. (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ὅλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπεράττη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5, 3. orbis (γεν.) terrārum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2, 5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω ...alicui ut, προστάσσω τινὶ ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertio, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 2) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, eruditur διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γινώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν.
 impetrārim = impetravērim, ἰδ. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.
 impraesentiarum, (δημῶδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ.ἔ. in praesentiā harum (rerum).

imprudenter, ἐπίρρ. ἀφρόνως.

īmus καὶ (īfimus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. (īferior), κατώτατος.
 ἰδ. intestinum.

in, πρόθ. I 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3. 4) χρόν. in singulos menses καθ' ἑκάστον μῆνα, μηνιαίως. ἰδ. dies. 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2. II. (μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπων ἐν Hn 5, 1. 2, 3. 11, 4 C 1, 1. 3, 5. A 18, 1. 2. 3. 20, 3. 2) ἐπὶ χρόνου· κατὰ + αἰτ. Hn 4, 3. C 1, 2. 2, 2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὅφ' ἃς διατελεῖ ἡ συμβαίνει τι:

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitudine esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo.. erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξὺ τούτων Hn 2, 4. Hn 4, 4. 12, 2. 13, 2. A 13, 3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: [pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν)].

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5, 2. 2) ἐξάπτω Hn 2, 1.

in-cido (in καὶ cado), cidi,—, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, cep-tum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ὁ. κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος, incredibile dictu (β' ὕπτιον τοῦ ῥ. dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου

κρεῖττον, πρίστω μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.

inde, ἐπὶ. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.

indicium, ii, οὐ (ἐνδείξις). 2) τε κμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [=in] καὶ egēo), ūi,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός, alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας.

medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-f-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5, 3. 3) προτρέπω Hn 8, 1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, id. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dūsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (νὰ καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3, 4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.

in-ēo, ii (σπανιώτ. īvi), itum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e (in καὶ arma), ἀοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερεητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
 in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
 infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρὶ κῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
 infimi, ōrum (ιδ. imus), οὗς. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
 infinitus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
 in-fitiōr, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitiās ire αἰτ. πληθ.), ἀρνούμαι.
 ingenium, ii, οὐ. (φύη). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
 inīcio [πρόφ. inīcio] (in καὶ iācio), iēcī, iectum, 3. ἐμβάλλω, προζενῶ.
 inīi, inīeram, ιδ. ineo.
 inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἐχθρικαὶ διαθέσεις.
 inimicus (in καὶ amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὗς. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.
 inīquus (in καὶ aequus) ἄνιστος. 2) ἄδικος.
 inīitium, ii, οὐ. ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
 in-nītor, innixus sum, innīti, 3) ἀποθ. στηρίζομαι.
 innixus, ιδ. innitor.
 inopia, ae, ἔνδεια. inopia publica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ

τοῦ κράτους δυσχέρειαι.
 inprīmis (in καὶ prīmus), ἐπίρρ. ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
 inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.
 in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis, ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
 insidiae, ārum (πληθ.). ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλή Hn 12, 2.
 insidiōr, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.
 in-stītūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2. 3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.
 insūla, ae, νῆσος.
 intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθησεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.
 intemperanter, ἐπίρρ. ἀκράτως, ἀμέτρως.
 inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.
 inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ἐπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμός (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20, 2.
 intercessisse, ιδ. intercedo.
 interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.
 inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

λυμι Hn 2, 4. 4, 3. 2) φονεύο-
 μι Hn 13, 1.
 interfēci, ιδ. interficio.
 inter-ficiō (inter καὶ faciō), fēci,
 fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω.
 interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
 interficiundus (= interficiendus,
 ιδ. interficio), φονευτέος. ad
 hunc interficiundum πρὸς τὸ
 φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον
 τούτου.
 interiērim, ιδ. intereo.
 interim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξὺ
 (χρόρῳ).
 interior, ἀ. καὶ θ., interior, οὐ.
 (γεν. interioris), συγκρ. ἐνδότε-
 ρος, ιδ. consilium.
 interirem, ιδ. intereo.
 interitus, ūs, ἀ. ἀπώλεια, θάνα-
 τος.
 inter-pōno, 3. (τίθῃμι ἐν τῷ μέ-
 σῳ). 2) με ἐπεμβαίνω, (θανεί-
 ζων χρήματα).
 interprētor. 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
 inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, πα-
 ρευρίσχωμαι), συμμερίζομαι, συμ-
 μετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος
 (ἀναμειγνύομαι).
 intestinum, i, οὐ. ἔντερον. inum
 intestinum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυ-
 σμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία
 μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
 intestinus (ἐκ τοῦ intus ἐντός·
 πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν,
 ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος

(ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
 intīme, ἐπίρρ. οὐκείωτατα.
 intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἐνδον). 2)
 ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11, 4.
 in-vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακ-
 καλύπτω, ἐξευρίσκω.
 inventūrus, ιδ. invenio.
 in-veterasco (ἐναρχτικὸν τοῦ in-
 vetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω.
 2) (ἐπὶ χρόνος) διακωνίζω, διακω-
 νίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A
 2, 5.
 invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος·
 «ἀνίκητος».
 invidia, ae, φθόνος.
 invito, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
 iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor).
 ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χάρ-
 ριν παιδιᾶς.
 Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
 ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτή,
 οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημα-
 σίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn
 10, 5.
 irascor, irātus sum, irasci, 3.
 ἀποθ. ὀργίζομαι.
 irātus, παρωργισμένος· ιδ. irascor.
 ire, ἐνεστ. ἀπρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
 ir-rīdēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum.
 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκόπτω.
 is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei).
 οὗτος.
 itā, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita
 multis diebus (ἀφαιρ. χρόνον)
 οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὥστε
 ρον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15, 1.

2) σύνδ. ἕθεν.

itemque=et item (ἐπίρρ.) ὡσάν-
τως, ὥς καί.

iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris,
οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ. τὸ δεύτερον Hn 5, 3.

C 2, 2. 2) δεύτερον Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,

2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-

πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὖ-

χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudicium), ii, οὐ.

κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3

ιδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio

(ἀφαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμ-

μένως A 15, 3.

iūdico (πρόφ. iudico), 1. δικάζω,

καταδικάζω. 2) exulem iudico

aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),

καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-

ρίζω. hostem iudicatum καίπερ

κρίθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρόν (τῆς

πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω

Hn 13, 2. A 13, 3. 16, 1. 20, 5.

4) συνάγω, συμπεραίνω A 15, 3.

Iuppiter (πρόφ. Iuppiter), γεν.

Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-

φαιρ. Iove, ἀ. Ζεύς. Iuppiter

optimus maximus Ζεύς ἄριστος

μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρ-

κίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6, 3.

3) iuris consultus, ἀ. ὁ νομο-

μαθής, (δενδός νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi,

δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure

iurando), οὐ. ὅρκος (τῶν πολι-

τῶν). Ὁ ὅρκος τῶν στρατιωτῶν

ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ιδ. iubeo.

iuvenus, i. ἀ. (πρόφ. juveneus),

νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ιδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,

1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'

αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.,

πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo=

καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι) τ.ῆ.

ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.

prīdie kal. (= kalendas) Aprīles

τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ

Ἀπριλίου (ἦτοι τῇ 31 Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἀ. μόχθος, ταλαιπωρία.

laccio, īvi, itum, 3. «καταπει-

ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἀ. (λίθος). 2) «ὄρος»,

«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ

ἐπιθ. miliaris (=ἔχων 1000), ὁ

μυριοδείκτης λίθος, τὸ μυλιάριον

(=1000 ῥωμαϊκὰ βήματα)· ιδὲ

καὶ passus.

largitio, ōnis, (φιλοδορία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

laus, laudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.

lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ lauo λούω, ὅθεν λελουμένος, λ ο υ σ μ έ ν ο ς).

2) μεγαλοπρεπής, sum inprimis

lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγώοις»), εἶμαι πολὺ γενναιοδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).

lectica, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον]), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticula, ae, (ὕποκοριστ. τοῦ lectica), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lectio, ōnis, ἀνάγνωσις.

lector, ōris, ἀ. ἀναγνώστης.

legatus, i, ἀ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6, 4.

lẽgo, lægi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω. lævis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχω^v βαρύντητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτός A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15, 1.

lẽvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ. ἀσμένως.

liber, bri, ἀ. βιβλίον.

liberalis, e, (τοῦ ἐλευθέρου) 2) ἐ-

λευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

liberaliter, ἐπίρρ. φιλοζένως, ἐλευθερίως.

librarius, ii, ā. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.

littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή.

3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθερίαι τέχναι (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.

litteratus (δεδιδραγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐν γράμματι).

litus, ōris, οὐ. ἀκτή, παραλία.

locuplẽto, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).

locus, i, ā. (πληθ. loca, orum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1. A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12, 3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2, 4. Hn 3, 4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1, 2.

longẽ, ἐπίρρ. (μακράν). 2) πολὺν καιρὸν. Συγκριτ. longius (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i, ā. ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbago ἰσχιάς, ὀσφυαλγία).

luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

- magis, ἐπίρρ. μᾶλλον.
- magister, tri, ἀ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἑππαρχος.
- magistrātus, ūs, ἀ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hn 7, 2, 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7, 5.
- 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1, 4) τὸ δημόσιον ὑπουργημα A 18, 6.
- magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).
- magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14, 3. magnitūdo animi μεγαλοψυχία.
- magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12, 3, 2) πολυάριθμος Hn 3, 2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4, 1. C 4, 2, 3, 1. A 2, 4, 16, 1, 20, 5. Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ. maius οὐ. (γεν. maiōris) μεῖζων. maiōres, um, ἀ. οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maximus μέγιστος.
- mālē, ἐπίρρ. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.
- mallet, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo.
- malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.
- mālum, i, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2, 1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.
- manceps, cīpis, ἀ. (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).
- mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēō, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.
- mansi, ἰδ. maneo.
- manus, ūs χεῖρ. ἰδ. do 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.
- mare, is, οὐ. θάλασσα. et terrā et mari καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηράν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4, 1.
- maritimus, παραθαλάσσιος. 2) θάλασσιος A 6, 1.
- mater, tris, θ. μήτηρ.
- matrimonium, īi, οὐ. γάμος, συν-οικέσιον.
- matūrē, ἐπίρρ. πρόωρος.
- maximus, ἰδ. magnus.
- medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.
- medicus, i, ἀ. ἱατρός.
- medimnus, i, ἀ. μέδιμνος (μέτρον ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.
- mediocris, e μέτριος, μέσος A 13, 3. 2) μτφρ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.
- meditor, 1. (πρβλ. (μῆδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω)).

mēmōr, ōris, μνήμων.
 memoria, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνώμενοι) Hn 13, 3.
 mendaciū, ii, οὐ. ψεύδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἄ. μῆν. in singulos menses καθ' ἑκάστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentīo, ōnis, μυεῖα. mentione factā μυεῖας γενομένης.
 mercennariū, μισθοφορικός.
 merēo, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 meritō, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met μόρ. ἐγκλιτ. γει. ἰδ. egōmet.
 metiōr, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, lītis, ἄ. στρατιώτης.
 mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 minor, ἄ. καὶ θ., mīnus οὐ. (γεν. minōris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)

ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
 mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἦττον, ὀλιγότερον. minus robustus=non robustus ὅχι τόσον ισχυρός, ὀλιγὸν ισχυρός.
 mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 misi, ἰδ. mitto.
 mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπι-στέλλω A 16, 3. 20, 1.
 moderatīo, ōnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
 modīcus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modīus, ii, ἄ. μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας = 1/6 τοῦ ἀττικοῦ μεδύμνου). Γεν. πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo-mōdo ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 mōdus, i, ἄ. τρόπος. 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2, 6.
 mons, montis, ἄ. ὄρος.
 monumentum, i, οὐ. (μνημεῖον). τάφος (=2) sepulcrum).
 morbus, i, ἄ. νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mōrior, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 morōr 1. ἀποθ. διατρίβω. cum diu

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5, 1. 3) διατρέβω (ἐπὶ τόπου) A 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ. ἔθος A 6, 2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3, 5. A 5, 3. 14, 2. 19, 1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multiplico, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὕτοι νὰ ἀυξάνουν τὸ χρέος).

multitūdō, īnis, πληθὺς, πληθὺς, σμῆνος (κ ο π ά δ ι).

multō, ἐπίρρ. πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5, 3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multa, ōrum, οὐ. πολλὰ Hn 2, 3. 4) πολὺς, μέγας C 3, 4.

munditiā, ae, (καθαριότης) 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαιθισίας).

municipiū, īi, οὐ. ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίου ἀρχοντος κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.

munio, īvi, ītum, 4 (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς διόδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ĕris, οὐ. λειτουργία, (καθήκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὖνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἄ. (τοῖχος). 2) muri (πλ.) τὰ τεῖχη τῆς πόλ., τείχισμα. multatio, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὥς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφ' οὗ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον ποῦ τὴν πέτεχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγῶμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusilla (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natō, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικὸν A 5, 1. 17, 3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ii, οὐ. ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός. castra nau-
tica, τὸ ὁρμητήριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμός τῶν πλοίων,
ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκουμένων πλοίων).

navālis, e ναυτικός. proelium na-
vale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅ-
πως μή.

nē μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ
οὔ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή.
necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ,
ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, īnis, (ἀνάγκη). 2)
σύνδεσμος (ὕπηρεσιακός). C 1, 3.

Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς, ὅφ' οὕς ὁ κληρὸς
(=sors, τ. ἔ. ἡ τοῦ θείου κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους, δι' ἀρ-
ρήκτου ἡθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμός
οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ
ὅποιος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης,
στενὸς δεσμός ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A
19, 4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὄ-
νομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν
ὅ, τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυ-
σικὸς νόμος, ἱεροσυλία. ιδ. ducō
ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι. Hn 12, 3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium ii, (nec καὶ otium),
ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini,
αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]),
οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς =
nullus A 19, 3.

neptis, is ἐγγόννη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

néuter (nē-ūter), néutra, néutrum,
οὐδέτερος. in néutram partem
εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε
πάρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον).
ιδ. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ. κατ' οὐδὲν A 21, 5.

nihilo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ
nihilum, i οὐ. οὐδέν). nihilo
setius οὐδὲν ἤττον.

ni-si σύνδ. εἰμή, ἐάν μὴ (=si non),
nego nisi (=dico non..nisi) λέ-
γω ὅτι δέν... ἐάν μὴ, λέγω ὅτι τό-
τε μόνον..., ἐάν.

nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ no-
seo]). 2) οὐς. πληθ. nobiles, ium
ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

ῥώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἦρξαν ἀνωτέρας ἀρχάς C 2, 3. 3) ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι, θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμένος A 3, 1.

nocendus, ἰδ. noceo.

noceo, cui,—2, (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ, (ἐν καίρῳ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nol-le (ἀνώνμ.), δὲν θέλω.

nomen, īnis, οὐ. ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος). suo nomine ἰδ. suus.

nomino, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὐ, οὐκ, ὅχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ. ἐνηντήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὅτι, τί. nonnihil temporis τὴν χρόνου, χρόνον τινά. οὐσ. nonnulli, ōrum, ἀ. τινές.

nōnus, ἕνατος.

notitia, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4. A 18, 2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 28, 3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου). 2) ἐπὶ γυναικός· alicui λαμβάνω τινά σύζυγον (ὑπανδρεύομαι).

nullus, (γεν. nullius. δοτ. nulli, κλπ.) οὐδεὶς C 2, 4. A 6, 3. 14, 3. 18, 2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν... numērus, i, ἀ. ἀριθμός A 12, 4. 2) δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, arum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μτχ. ἰδ. nubo.

O

ob πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἐνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obductā nocte (ἐνν. c a e l o) ἔξαπλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκοτὸς τῆς νυκτός, (ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ).

obductus, ἰδ. obduco.

obiēcī, ἰδ. obicio.

obiēcio (πρόφ. objicio, ob καὶ jacio), iēcī, iectum, 3. (προβάλλω). 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσομαι. quo repentino visu obiecto οὐ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obitus, ūs ἀ. (ob-eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορκίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπομαι). 2) studiis (δοτ.) =ἔμμαι (ψυχῇ καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantiā, ae (λεπτή εὐλάβεια),
 μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορᾶ, ἐπι-
 φυλακτικότης (ἀποχή ἀπὸ πάσης
 πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
 obses, obsidis, ἄ. ὄμηρος.
 ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. πολιορκῶ.
 obtinatio, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη.
 taciturnā obtinatione διὰ τῆς
 σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ
 τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
 obtestatio, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
 obtestationes patris οἱ τοῦ πα-
 τρός ἐξορκισμοί, (αἱ θεριμαὶ) ἰ-
 κεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρός.
 obtūgi, id. obtingo.
 ob-tinēo (ob καὶ tēnēo), tinūi,
 tentum, 2. κατέχω, καταλαμβάνω
 A 6, 4. 2) διατηρῶ A 1, 1.
 ob-tingo (ob καὶ tango), tūgi,—3.
 (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
 κλήρω δίδομαι.
 obtrectatio, ōnis, (κακοήθης) ἄ-
 μιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός.
 obviam, (ἐπίρρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
 obviam venio ἀντεπεξέρχομαι,
 ἀντιτάσσομαι· id. καὶ venio.
 occasio, ōnis, εὐκαιρία.
 - oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
 di, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
 πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
 occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
 μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
 occupatio, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχό-
 λησις.

oc-cūpo (ob καὶ cāpio), 1. κατέχω.
 sum occupatus in apparando
 (ἐνν. bellum ἡ cōpias) εἴ-
 μαι ἀπτησχολημένος περὶ τὸ παρα-
 σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
 λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
 μικήν παρασκευήν. occupo saltūs
 exitūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, κα-
 ταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς
 ἐξόδους.
 octoginta, ὀγδοήκοντα.
 oculus, i, ἄ. ὀφθαλμός.
 odium, ii, οὐ. μῖσος. odium pa-
 ternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρός
 κληρονομικὸν μῖσος.
 of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
 κρούω, (πειράζω).
 offensio, ōnis, σύγκρουσις, δυσ-
 ρέσκεια, δυσσέστησις.
 officiū, ii, οὐ. 1) (προθυμία εἰς
 τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης,
 καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφεσις τοῦ
 ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις
 τοῦ καθήκοντος, ἐπίγνωσις, κα-
 θήκον A 6, 5.
 o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παρα-
 λείπω (ἐν τῇ διηγῇσει).
 omnis, e, πᾶς Hn 2, 1. 9, 2. 2) ὅλος,
 ὁλόκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2.
 14, 3.
 opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cuius operā (ἄφαιρ.) οὗ τῇ ἐν-
 εργείᾳ (παροτρύνει, ὑπαιτιότητι)
 Hn 7, 3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1.
 operio, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
 σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppīdum i, οὐ. πόλις.
 op-pleō, ēvi, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).
 oplētus, id. oppleo.
 op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsidēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (ἐν τῷ ἐνικῶ ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ope)· πληθ. opes (γεν. opum), δύναμις, ἰσχὺς Hn 10, 2. 2) βοήθεια Hn 1, 3. 3) χρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2, 3. 4.
 optīmus (ὕπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, ἐξαίρετος, ἐξαίσιος, ἐπιτηδειότατος, ἐπιδεξιότατος.
 oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντομος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς C 3, 3.
 orātor, ōris, ἀ. ῥήτωρ.
 orbis, is, ἀ. (κύκλος). 2) orbis terrarum ἡ οἰκουμένη.
 ordinō, 1. κατατάσσω κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordine enumerō) ἐν (χρονολογικῇ) διαδοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordinis, ἀ. τάξις A18, 3. 2) τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13, 6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ τάξις τῶν ἵππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.
 origo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. Origīnes «Ἀρχαί» C 3, 3. 2) γένος οἰογένεια A 1, 1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18, 2.
 orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) orior a + ἀφαιρ. (ἡ καὶ ἄνευ τῆς a προσθέσ.) κατὰγομαι ἀπό...—notans quis a quōque (=et a quo) ortus (ἐνν. e s s e t) quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὀνομάζετο) [καὶ] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχάς (τιμητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτάς) A 18, 3.
 oris, id. os
 ornātus (κεκοσμημένος) 2) ἐξωπλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργίσκον).
 orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλειζώ, λαμβρύνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω)· id. obsecro.
 ortus, id. orior.
 ōs, ōris, οὐ. (στόμα) 2) (φωνητικὸν ὄργανον), προφορά.
 oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.
 os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δεικνύω Hn 11, 2. 2) δηλῶ Hn 12, 5.
 ostentatio, ōnis, μεγαλαυχία, καύχησις, ἐπίδειξις (ματαία).
 otīum, ii, οὐ. (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία) ἀσφάλεια καὶ γαλήνη», εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

paci, δοτ. τοῦ pax.

paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

palam, ἐπίρρ. (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par

non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-

τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-

cipibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-

λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν

ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-

σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).

par...ae ὅμοιος... ἤ, ὅμοιος...

καί, ὁμοιός τινα... ..in pari peri-

culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-

στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.

pārēo, rūi,—, 2. (φαίνομαι). 2)

ὕπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πό-

λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-

λεμον.

pars, partis, μέρος, τμήμα A 2, 3.

2) πλευρά Hn 12, 3. 3) κόμμα A

2, 2. partes Sullānae (Cinnānae)

ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ

Κίννα). partes optimae τὸ ἀρι-

στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-

κὸν) κόμμα, ἥτοι οἱ optimātes

(γεν.) ium.

parum, ἐπίρρ. ὀλίγον. non parum

ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.

passus, Hn 13, 3. A 2, 4, ἰδ. patior.

passus, ūs, ἄ. βῆμα (ῥωμ. βῆμα

=5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐ-

πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passuum decem = χιλιάδες

βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),

δηλ. 14800 μ., ἥτοι 15 περίπου

χιλιόμετρα.

patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ

facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.

loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν πε-

ριοχὴν, ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοί-

γω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα.

patēfēci, ἰδ. patefacio.

patēo, tui,—2. ἀναπέπταμαι. ho-

nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-

ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ

πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐ-

λευθέρα (ἀνοικτή).

pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς

τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-

κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους)

patres conscripti (= senatores)

[ἰδ. conscriptus]. pater familiās

(familias εἶναι ἀρχαῖκός τύπος

τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.

ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.

pātor, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.

ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-

πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,

3. A 2, 4.5.

patriā, ae, πατρίς.

pāucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν

μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι

(τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ. μικρόν, ὀλίγον. pa-

ulum modo ὀλίγον μόνον.

pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρή-

νης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18, 2.

pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
 pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐχά-
 τάστατος.
 pedester, sris, stre, πεζικός, τῆς
 ξηρᾶς.
 pedissequus, i, ἄ. (pes καὶ sequor)
 ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
 συνοδευὼν τὸν κύριον ἐξερχό-
 μενον).
 pello, pepūli, pulsum, 3. ὠθῶ,
 ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
 κρούω, νικῶ.
 pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
 θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.
 pepūli, ἰδ. pello.
 per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
 α) τοπικῶς Hn 4, 2. per lumbos,
 κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
 τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα
 τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
 ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.
 peraeque, ἐπίρρ. πᾶν ἐξ ἴσου,
 (πᾶν ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
 νονικῶς.
 per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
 ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
 των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
 διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
 propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
 σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
 latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
 τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
 πατείας).
 perceptus, ἰδ. habeo.
 per-cipio (per-cāpio), cēpi, cep-
 tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.
 per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
 4, 3.
 peregrinatio, ōnis, ἀποδημία, δια-
 τριβὴ ἐν ξένη χώρᾳ.
 per-ēo, īi, ītum, īre, ἀπόλλυμαι,
 ἀποθνήσκω.
 per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.
 perfunctus, ἰδ. perfungor.
 per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ.
 (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
 ὑφίσταμαι, ὑπομένω (π ε ρ ν ὶ ω)
 μόχθους.
 pericūlum, i, οὐ. κίνδυνος.
 peritūrus, ἰδ. pereō.
 perītus, ἔμπειρος.
 per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ δι-
 ἐλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
 ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
 ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).
 perpetūo, ἐπίρρ. διηνεκῶς, ἀδια-
 λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.
 perpetūus, (διηνεκῆς), ὅλος. C 1, 3.
 2) odium perpetuum μῖσος διαρ-
 κές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm
 4, 3.
 per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λ ε-
 π τ ο μ ε ρ ῶ ς, δ ι ε ξ ο δ ι κ ῶ ς,
 ἀ κ ρ ι β ῶ ς).
 persecūtus, ἰδ. persēquor.
 per-sēquor, 4. ἀποθ. διώκω ἀκα-
 ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
 Hm 1, 4. 2) (ἐνν. scripturā γρα-
 φῇ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ
 χρονολογικὴν σειρὰν) περιγράφω,
 πραγματεύομαι C 3. 4. 5.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, ἰδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2.
ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me
negotii suscepit κόρος, ἀηδία,
ἀνία (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
ληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
ἔργον.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
πλήττω.

perterritus, ἰδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
μονή.

per-tinēo, (per-tēneo), tinūi, (ten-
tum). 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.

per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnio, 4. ἀφικνοῦμαι. perve-
nio ad desperationem περιέρχο-
μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
πελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-verto, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
verto mores διαστρέφω, δια-
φθείρω τὰ ἥθη.

petiērīm=petiverim, ἰδ. peto.

pēto, īvi καὶ īi, itum, 3. (ὀρμῶ,
πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρομαι. 2) pe-
to ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνω-
μαι εἰς Hn 4, 2. 4) honores θη-
ρεῦω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā
ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς.
5) petor καταζητοῦμαι.

pietas, ātis, (εὐσέβεια, αἵσθημα
ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
στενοὺς συγγενεῖς). 2) σεβασμός,
εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
ἀγάπη A 5, 1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς
ἀγάπη A 17, 1.

plebes, ēi, ὁ λαὸς (ὡς τάξεις, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
καὶ τὴν σύγκλητον)· ἰδ. tribunus.
plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ
πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ. μόλυβδος.

plurimus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
πλείων, πλέον. plures (ἄρσ.) ar-
mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
γεν.) : plus salis πλέον κομψότης,
περισσότερα κομψότης. 3) ὡς
ἐπίρρ. πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni,
ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenīcus
(ἰδὲ Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
(πρβλ. poena [ποινή]—pūnio,
moenia—mūnio).

poēta, ae, ἄ. ποιητής.

poētīcē, ēs (αἰτ.-en), (ἐλληνικὴ
καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.

poētīcus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς..).

pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής
κηδεία (ταφή).

pōno, posui, positum, 3. (τίθη-
μι). 2) principem (τάττω τινά)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω
ἀνδριάντα.

Populus, i, ὁ. λαός, δῆμος.

Porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

Possessio, ōnis, κτήσις (ἰδίᾳ κτή-
μα ἀκίνητον).

Possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
sum.

Possum, potui, posse, δύναμαι.
ut omnes honores quos pos-
sent (ἐνν. habere) haberent
ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι πάσας
τὰς τιμὰς, ἃς ἡδύναντο νὰ (ἐπιδα-
ψιλεύσωσιν).

Post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ.
2) ἐπίρρ. ἔπειτα. multo post
πολλῷ (πολὺ) ὕστερον.

Posteā, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

Posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ=post-
quam.

Postērus, ὕστερος, ὑστεραίος.

Postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ.
=ὥς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ.
ὀριστ. =ὕστερον ἤ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.

Postulo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn
2, 4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ
ἀπρμφ.) Hn 12, 3.

Posuēro, ἰδ. pono.

Potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὑ-

περθ. potentissimus μέγα δυ-
νάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων
(ἀσκήων).

potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπική
ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαριεσία.

potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A

6, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C

2, 3. 3) sum in potestate meā

εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι

ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem

sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυ-

τοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν

ἑαυτὸν μου νὰ καταληφθῇ ὑπὸ

τινος.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.

potissimum, μάλιστα, κατὰ προ-

τίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11, 6.

ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχήν A 3, 3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ ῥ.

possum.

praebeō (prae καὶ habeo), būi,

bītum, 2. (παρέχω). 2) me eā-

dem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω

ὁμοίαν περιστάσιν (κατὰ λέξιν :

παρέχω ἐμμαντὸν ὁμοίας περιστά-

σεως).

praeceptum, i, οὗ. διδασκαλία,

δόγμα A 17, 3. 2) διαταγή, ἐντο-

λή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν:

κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11, 4.

prae-cipio (prae καὶ capio) προ-

λαμβάνω, 2) ut διατάσσω... νὰ.

prae-cipue, ἐπίρρ. ὅπως ἰδιαίτερος,

ἐξαιρέτως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16, 4.

prae-dīco 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
A 13, 7.

praedīum, īi, οὐ. κτήμα, γαιοκτησία.

praeesse, īd. praesum.

praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
τῷ παρεχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
του ἢ στρατηγῶ εἰς ῥωμ. ἱππεῖς,
διοικήσεις, ὑπαρχία.

praefectus, ī, ἀ. ἐπιτηρητής, ἐπό-
πτῆς (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefūi, īd. praesum.

praemīum, īi, οὐ. βραβεῖον, ἀντα-
μοιβή.

praes, praedis, ἀ. (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
2) ὁ (ἀξιοχρεὼς) ἐγγυητής.

prae-scribo, 3. (προγράφω). 2)
ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω,
προδιαγράφω, διατάσσω.

praesens, ntis, παρών. īd. prae-
sun.

praesidīum, īi, οὐ. (φρουρά, στρα-
τός). 2) πληθ. = castra nautica.
praestitisse, īd. praesto.

prae-sto, stīti, stitum, 1. ὑπερ-
βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
1, 2. A 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15, 1.

prae-sum, fūi, esse (προῖσταμαι).
2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ.

praeesse coepit (= praefuit ἤρξε).

3) potestati προῖσταμαι ἐξουσία,
διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν, ἐκτός
Hn 3, 4. A 14, 3. 2) παρὰ + αἰτ.
Hn 12, 5. 3) κατ' ἐξαίρεσιν, ἐκτός
A 1, 3. 2, 4.

praeter-eā, ἐπίρρ. ἐκτός τούτων,
πρὸς τούτοις, πλην τούτου.

praeter-ēo, īi, itum, ire, παρέρ-
χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
praeterībo, īd. praetereo.

praeterquam ἐπίρρ. ἐκτός, πλήν.
praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
praetor, ōris, ἀ. (πραίτωρ) στρα-
τηγός (τὸ ὕπατον πολιτικὸν ἀξίω-
μα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. precum, (κατὰ πληθ.)
δέησις, παράκλησις.

prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
ζω), καταδιώκω, (πεισματωδῶς),
πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
dīne κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
νείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).

pretīum, īi, οὐ. (τιμή). 2) ἀργύ-
ριον, χρήματα.

(prex), īd. preces.

prīdīe, ἐπίρρ. τῇ προτεραιᾷ. pri-
die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
τεραιᾷ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
λίου (= τῇ 31 Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
primum = primo, ὁ ἰδέ.

primus, πρῶτος.

princeps, cīpis, ἀ. (ἄρχων), πρῶ-

τος Hm 3, 3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2, 6. ἡγεμὼν A 20, 5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17, 3. 4) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A 3, 1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16, 4. 19, 2.

Principātus, ūs, ἄ. ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5, 4 (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2, 2.

prior, ἄ. καὶ θ. prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

Pristinus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.

priusquam, σύνδ. πρὶν ἢ, πρὶν.

privātus, i, ἄ. ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i ἄ. πρόγονος, (ὁ πρὸ γονός).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς...

probabilis, e (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratio, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσεις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

proditus, id. prodo.

pro-do, dīdi, ditum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-

ditata est εἰδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δολάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μακύνω (παρατείνω) τὴν ζώην.

productus, id. produco.

proelium, ii οὐ. (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.

profectus, id. proficiscor.

professus, id. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profecturus = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2, 3. id. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn 2, 3. βαδίζω ἐναντίον 5, 1. 8, 1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-fligo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūgio, 3. προφεύγω. 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7, 6.

progressus, ūs, ἄ. πρόοδος, προκοπή.

pro-hībēo (pro-hābeo), būi, bītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

prolābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pro-nuntiō, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

1. propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφύτω). 2) fines imperiī ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.

2. propāgo, ginis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα οἰκογενειακόν).

propatulūm, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.

propĕrē, ἐπίρρ. ταχέως, ἐν σπουδῇ.

propinquus, ó, ἐγγύς, πλησιόχωρος.

propius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.

pro-pōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.

propositum, i, οὐ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.

propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἕνεκα, διὰ + αἰτ.

pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὁρμή τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς ἐνέπεσεν (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.

pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.

prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19, 3.

prosperitas valetudinis ἀκμή εὐρωστίας, καλή (ἄκρα) ὑγεία.

pro-spicio (pro-spēcio), spexi,

spectum, 3. (προσρῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ. «καθ' ὅ», ὥς, καθάπερ.

providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινῶ πανουργίαν.

provincia, ae, ἐπαρχία.

proximus ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11, 4. 2) προσεχής Hn 3, 2.

prudentia, ae, εὐφύια, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνη Hn 11, 7.

publico, 1. (δημοσιῶ), 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publicē, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3, 1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3, 1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου A 2, 4. 3, 1.

publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους. puer, ĕri, á, παῖς, νεανίας, 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, προβλ. «παῖς», γκαρσόν) Hn 12, 4, 12, 5. A 13, 5. puerilis, e παιδικός.

pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerulus, i, á, μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugna pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchrē, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξιῶς.

pullulo, 1. (βλαστάνω [φ ο υ ν -

τὸν ω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν
δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν).

2) διαδίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται viā ἢ
parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ. ὅπουδῆποτε.

quaero, sivi, situm 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11, 2. 2) quaero ab aliquo
ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ
τινος.

quaesivi, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποῖας σπουδαί-
οτης ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ. ταμίης.

quam ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἤδυναντο A 1, 3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=ἐ-
κτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα
ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑ-
περθετικῶν : quam plurimas...
serpentes ὡς πλείστους... ὅφεις,
ὅσον τὸ δυνατὸν περισσotέρους
Hn 10, 4.

quandiu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον (χρόνον)

Hn 5, 4. 13, 3. A 3, 2. 2) (ὁ) πό-
σον χρόνον A 20, 1.

quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A
16, 2. 20, 1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἐάν.

quanto, ὅσῳ tanto—quanto το-
σούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ), ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19, 1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἡλί-
κος) πόσον μέγας Hn 5, 4.

quā-re, ἐπίρρ. δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν.
'Αλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2, 3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā re = ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hn
1, 2.

quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὃ ἰδέ.
quē, quīvi, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύνامي.

querimonia, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

qui, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἡ, ὃ Hm 1, 5. Hn 3, 1. 5, 4.
7, 3. 8, 4. 11, 3. C 3, 4. A 1, 4.
2, 5. 3, 1. 5, 4. 6, 5. 14, 3. 15, 3.
16, 3. 17, 2. 18, 3. 18, 5. 20, 3.
2) ἀντὶ συνδ. qui=et ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is
igitur, cuius=huius enim διό-

τι τούτου Α 2, 2. quā = et eā
Α 15, 2. quibus = iis igitur Α
18, 4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆ-
λωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui =
ut is ὥστε οὗτος Ην 5, 4. 11, 3. Α
5, 1. 5, 4. 14, 2. 18, 2. β) πρὸς
δῆλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα
οὗτος Ην 7, 2. 7, 5. 7, 7. 12, 2. C
2, 3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui
=cum is ἐπειδὴ οὗτος Ην 1, 3. 12,
2. Α 6, 4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ,
μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον Α 14, 1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐ-
πιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσια-
στικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν:
ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς
τις, ὁ τυχών. quemlibet amplis-
simum triumphum πάντα τινὰ
μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν,
ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ
Α 2, 2. 20, 1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ
πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinqüens; πεντάκις.

- quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Ην 12, 5. Α
17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quic-
quam), γεν. cuiusquam, δοτ.
cuiquam, τίς τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-
σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετι-

κῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid)
(πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīvi, ἰδ. queo.

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὁποῖον μέ-
ρος Ην 9, 1. 2) πρὸς ἐπίτασιν
τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Ην
10, 2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρό-
νον).

quod, ὅτι, διότι. 2) quod nisi ἐὰν
δὲ μή.

quodam-mōdo, ἐπίρρ. τρόπον τι-
νά.

quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως),
ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ
(λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ. ὡσάντως, καί, ἔτι,
προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη
τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
anni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ'
ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ. ὁσάκις καί,
ὁποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογαριασμός). 2) σχέ-
διον, ὁδός, μέσον Ην 10, 3. 3)
(λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
σμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ
χρῆσις τοῦ χρήματος Α 14, 3.
ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

- ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπανέρχομαι Hn 11, 2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11, 4.
- re-cūso (re καὶ causa = δὲν δέχομαι, ἀρνούμαι), 1. illud recusavit ne postulerent ἡρνήθη (δὲν ἤθελσε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή...
- reddidi, ἰδ. reddo.
- red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7, 2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2, 5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2, 1. A 19, 4.
- red-ō, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).
- redii, ἰδ. redeo.
- reditus, ūs, ἀ. (ἐπάνοδος) 2. πρόσ-οδος, ἔσοδος, εἰσόδημα.
- re-fēro, rettūli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
- re-ficio (re καὶ facio), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ) 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθήκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.
- regnum, ī, οὐ. βασιλείαν.
- relictum, ἰδ. relinquo.
- religiōse, ἐπίρρ. (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκεψέως (σταθμήσεως).
- relinquo, liqui, lic-tum, 3. καταλείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [ἰδ. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
- reliqui, ōrum, ἀ. οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6, 4. reliqua τὰ λοιπὰ A 19, 1. 3) nihil reliqui facio, ἰδ. facio.
- reliquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. ἰδ. facio A 21, 5.
- remediūm, īi, οὐ. φάρμακον, (γυατρικό).
- re-mīgro, 1. ἐπανέρχομαι.
- re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.
- remōtus, ἰδ. removeo.
- re-mōvēō, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2, 4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2, 4. 3) ἐκποδὼν ποιοῦμαι (παράμερίζω) Hn 10, 3.
- re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.
- re-nuntiō, 1. ἀναγγέλλω.
- reōr, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω, ratus (μτχ. πρκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστώτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι.
- repentē, ἐπίρρ. ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.
- repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.
- re-pēriō, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11, 3. 2) εὕρισκω C 3, 2. causam bellandi εὕρισκω

αἰτίαν τοῦ πολέμεῖν (πολέμου).
 repo, psi, ptum, 3. (ἔρπω). 2)
 βαδίζω ἔρπον (ἀντίθετον eo).
 re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περισ-
 σευμα).
 reppēri, ἰδ. reperio.
 re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requiro (re-quæro), quisīvi, qui-
 situm, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρί τινος πράγματος).
 rēs, rēi, πρᾶγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
 σεως C 2, 3. Hn 1, 3. 7, 7. A 16, 3.
 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις
 Hn 1, 4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
 C 2, 2. 3. A 21, 1. 4) ἐπιχειρήσεις
 (ἐργολαβία) A 6, 5. 5) πληθ. res
 τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10, 1.
 res familiaris, ἰδ. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13, 1. ἰδ.
 utor 7) res domesticæ οἰκιακὰ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δι' ἣν παρακαλεῖ-
 ται τις. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11, 6.
 C 3, 4. A 18, 2. 17, 1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3, 3. res gestæ πρά-
 ξεις, συμβάντα κατορθώματα. res
 maximæ κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecæ,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publica (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2. 4. A
 3, 2. 6, 2. e re publica (συμφῶ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6, 2.
 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6, 1. ἰδ. versor.
 res-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μακθάνω.
 re-servo, 1. me διατηρῶ, (διαφυ-
 λάττω) ἐμυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
 σταμαι Hn 3, 1. 5, 4. 2) ne (μεθ'
 ὑποτάκτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι, mihi, responde-
 tur εἰς ἐμέ ἀποκρίσις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οὐ. ἀποκρίσις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, ἰδ. resisto.
 re-stītuō (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutius vi-
 tam esse retinendam ἐνόησεν
 (ἀντελήφθη)...ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὄφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
 3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20, 5.
 rettūli, ἰδ. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

στρέφω.
 revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam de-
 fensum (α' ὑπτιον) revocatus
 τὴν πατρίδα, ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνα-
 κληθεῖς.
 rex, regis, ἄ. (βασιλεύς). 2) reges
 (βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν
 δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρ-
 χόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ
 schofet).
 rīsus, ūs ἄ. γέλως, καγχασμός.
 robustus (δρύνος). 2. opibus (ἀ-
 φαιρ.) minus esse robustum (ἐ-
 βλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς
 κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι
 δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).
 rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἵτησις).
 μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός)
 rōgo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ,
 παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ
 Εὐαγγελίου «ἐρωτῶ» = παρακα-
 λῶ) Hn 7, 3. παθ. quidquid ro-
 gabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτόν
 A 15, 1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.
 rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.
 saepē, ἐπίρρ. πολλάκις.
 sāl, sālis, ἄ. (ἄλας). 2) καλαισθη-
 σία (γ ο ὤ σ τ ο), κομψότης.
 saltus, ūs, ἄ. ὄρος δασῶδες, δρυ-
 μὸς Hn 3, 3. 3, 4. Πληθ. ὑψώμα-
 τα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώ-
 ρεια, στενόν (πέρασμα) πέρασμα,

στεναὶ διαβάσεις Hn 4, 3.
 salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρω-
 σις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.
 salutāris, e, σωτήριος.
 sancio, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ.
 νόμον). 2) necessitudinem (κα-
 θιερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἐτι-
 στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς
 συγγενείας.
 sanctus, ἱερός. ὑπερθ. sanctissi-
 mus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.
 sano, 1. θεραπεύω.
 sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.
 sarmentum, i, οὐ. (κλών, βλα-
 στός), πληθ. φρυγάνων δέσμη,
 φρύγανα.
 satis, ἐπίρρ. ὥς ἐπίθ. ἦ οὐσ. 1) ἐξαρ-
 κῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit
 dictum (hoc unum dictum erit
 satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἴ-
 ναι ἱκανόν. 2) ἕλις, ἀρκετόν. satis
 habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρμφ. =
 ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος)
 νά...
 satis-facio, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα).
 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω
 τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν
 ὅτι...
 saucius, τετρωμένος, τραυματισθείς.
 scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.
 scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re]licet
 εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδὴ.
 seio, scivi καὶ scii, scitum, 4. γί-
 νώσκω, γνωρίζω.
 scribo psi, ptum, 3. γράφω, ali-
 quid de pace scriptum est περὶ

τῆς εἰρήνης ἐγγράφη τι (τὸ περιε-
χόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα
εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scri-
bo alicui ἢ ad aliquem γράφω
τινί, ἢ πρὸς τινα.

scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
sē ἢ sēsē ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτούς,
ἑαυτάς κλπ.

sēcum = cum se μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
ἑαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι),
δεύτερος. 2) εὐνους. secundā for-
tūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς
συνθήκας, εὐτυχῶς.

secūtus, ἰδ. sequor.

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἑξ, δέκα ἑξ.

se-grēgo. 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
κλείω.

se-iungo (πρφ. sejungo), nxi,
netum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.

semel, ἐπίρρ. ἄριθμ. ἅπαξ (μ ι ἄ
φ ο ρ ἄ).

semper, ἐπίρρ. ἀεί, πάντοτε.

senātus, ūs, ἄ. σύγκλητος. 2) ἡ
ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
7, 6. senatus populusque Ro-
manus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς
'Ρώμης).

senectus, ūtis, γῆρας extrēma ἢ
summa senectus βαθύτατον γῆ-
ρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]lis),
γέρον, πρεσβύτερος, ἐν βαθύτῃ γήρατι

C 3, 3. A 16, 1. 2) συγκρ. senīor
γέρον πώς C 3, 2.

senī, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16, 1.
senī, sēnae, sēna, ἀνὰ ἑξ, ἑξ A 2, 6.
sensi, ἰδ. sentio.

sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sen-
tentiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν,
ἐπιτυχῶς).

sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι
A 21, 4. 2) ἀντιλαμβάνομαι,
ἐννοῶ Hn 2, 2.

separātīm, ἐπίρρ. ἰδίᾳ (χωριστά).

sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω,
ἐνταφιάζω.

septem, ἑπτά.

septuagesimus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21, 1.

sepultus, ἰδ. sepelio.

sēque (se καὶ -que = et se) Hn
11, 7.

sēquor, secūtus sum, sēqui, 3.
ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
συνεκστρατεύω μετὰ τινος. ali-
quem in provinciam (ὡς βοη-
θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς
ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ἄ. (ὁμιλία, λόγος).
2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλ-
ληνικῷ λόγῳ, ἑλληνιστί.

serpens, ntis (ἐνν. bestia) ὄ-
φις, (γεν. πληθ. serpentium).

servio, īvi, itum, 4. (εἶμαι ἢ
ὕπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὕπ-
ρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὅλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπέρ... Α 6, 5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ἄ. (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἱι, ἄ. (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ=τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = $2\frac{1}{2}$ ἄσσάρια). Σηστέριος ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἄσσάριων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἱι, οὐ. (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centēna milia sestertium [=sestertiorum] μετὰ ἀριθμ. πολλαπλασιαστ. ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέριοι, περίπου 25.000. δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens =(ἀφοῦ sestertium =10.000.000 σηστέριοι) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertio vicies =περίπου 500.000 δρχ. Ἰδὲ in.

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ. ἤττον neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὅμως.

severē, ἐπίρρ. αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἐξήκοντα.

si, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἄν.

sic, ἐπίρρ. οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὥδε. 2) οὕτω, τόσον Α 1, 4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... Α 6, 4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, ἰ, οὐ. σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης.

silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάροκο).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ. ὁμοῦ Hn 6, 4. 2) συγχρόνως Hn 2, 4. 7, 2. 9, 5. 13, 3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιῶμαι, [καμῶνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμονοίας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.

singuli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, eri, ἄ. πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἶωθα, συνηθίζω.

solitus, δ. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [=totus])

καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ. μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves,
 τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
 νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
 (ἀνολίγω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2, 1. non
 pro sortis necessitudine οὐχὶ
 συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
 σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν)
 τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει
 (μεταξὺ τῶν).
 sortē, ἄφαιρ. τοῦ sors.
 specimen, minis, οὐ. (δειγμα).
 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat,=speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6, 5.
 splendidē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
 splendidus λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπῇ παράστασιν ἔχων.
 sponsālia, ium, οὐ. πληθ. μνηστεία,
 ὑπόσχεςις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ. εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι), 2)
 - ἀποφασίζω.
 stipendium, ūi, οὐ. (φόρος) ἐκ τοῦ
 stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
 ρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώ-
 νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρῶ-
 τη γενεαλογικὴ καταγωγή, γέ-
 νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἴσταμαι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat + ἀπρμφ.=ἔχω στερεὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιῶμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
 παθῶ, (κοιτάζω νά..., πασχί-
 ζω νά...).

studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterarum σπουδάζων περὶ
 τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμα-
 τῶν, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.

studium, ūi, οὐ. σπουδῇ, ζήλῳ A
 1, 4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
 τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16, 4.3)
 (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλῃς θελήσεως
 διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ
 νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ
 τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
 σπουδῇ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
 (ἀτόμου τινός) A 2, 2.

stultē, ἐπίρρ. μωρῶς, ἀνοήτως.

suavitas, ātis, (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis χάρις
 γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
 ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
 εὐχάριστος).

sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.

sub-igo (sub καὶ ago), ēgi, ac-
 tum, 3. ὑποτάσσω.

subitō, ἐπίρρ. αἰφνης, ἀπροσδοκῆτως.

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2. καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
 sub-scribo, 3. (υπογράφω). 2.) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγοροῦ, « κλητὴρ ἐπιγράφομαι ».
 sub-texo, χῡί, χtum, 3. (συνυφαίνω). 2. παρενείρω, παρεμβάλλω.
 su-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ψώμης) κείμενος.
 suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα) ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
 suc-cumbo, cubui, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā = si succumbēret patria ἐὰν ἡ πατρις ἦθελεν ἐνδώσει (ἦθελεν ὑποκύψει).
 suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπικατασταθεὶς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.
 sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν κλπ.
 sum, fui, esse εἶμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπὸ τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου), ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο

εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitia cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eadem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in sua potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum siligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...

summa, ae, (τὸ ὅλον). 2) summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3, 1. 3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8, 3. summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος ὕπατος. summas amphōras opērit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἅνω μέρος) τῶν ἀμφορέων. ἰδ. καὶ summa.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsī, ἰδ. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδᾶπανος, σπάταλος A13, 5. πολυδᾶπανος, πολυέξοδος, πολυτελὴς A

14, 3.
 sumptus, ūs ἄ. δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευαῖς) A 13, 2.
 supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κλπ.).
 superārat=superavērat.
 superārim=superavērim.
 superesse, ἰδ. supersum.
 superior, ἄ. καὶ θ., ἰus οὐ. (γεν. iōris· συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1, 4. Hn 4, 4.
 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8, 4. 3) ὑπέρτερος, νικητὴς Hm 1, 2. Hn 1, 2.
 supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1, 1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11, 7.
 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.
 superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.
 super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).
 suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἄνωτέρω.
 suprēmus=summus.
 sus-cīpio (sub [su(b)s] καὶ capiō), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ,

(ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspicio, ōnis ὑποψία.

sus-tineo (sub [=su(b)s] καὶ teneō), tinui, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων.

sustuli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶναι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατηγορὸς εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ. sui, ōrum, ἄ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17, 2. 20, 1.

T

tabellarius, ii, ἄ. κῆρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρὸς, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5, 4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολύ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ὥσπερ, ὥσει). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2, 2 (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10, 5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13, 2. C 3, 2. A 15, 2. 18, 6. 2) τόσος, οὕτω πολύς, οὕτω μέγας A 14, 2. hic

tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

ectum, i, οὐ. (στέγη). 2) οἶκος, οἶκημα.

temerē, ἐπίρρ. (τυχόντως, ἀλογίστως). nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρας εὐκόλως... A 20, 2 (ιδ. intercedo).

templum, i, οὐ. ναός.

temporibus, ιδ. tempus.

tempus, ōris, οὐ. χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 28, 2. 2) εὐκαιρία Hn 2, 3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22, 2.

tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χειρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὥς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ *Εὐαγγελίου*). 3) κατέχω Hn 1, 5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 15, 2.

tenesmos, i, ἀ. κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, « τεινεσμός ».

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1, 2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2, 4.

terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. ter-na milia ἐνν. (sestertium) = 3. 000 σηστέρτιοι.

terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.

terror, ōris, ἀ. τρόμος.

tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον, (τρίτην φορὰν).

tertius, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimoniū ii, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἀ. μάρτυς.

timor, ōris, ἀ. φόβος.

tollo, sustuli, sublātum, 3. (αἵρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9, 4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5, 3.

totus (γεν. (totius, δοτ. toti), ὅλος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἴτερ ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1, 3.

trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.

traduxi, ιδ. traduco.

traīeci, ιδ. traicio.

trā-īcio (πρόφερε trajicio), ieci, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαλήνῳ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίσση) καθησύχασαν (κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἐγινεν ἡσυχία.

trans-ēo, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.
transiī, ιδ. transeo.

transiītus, ūs, ἀ. δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). 2) tribūnus militum χιλιάρχος. Ἐκαστῇ λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribūnus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δῆμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) παρέχω, χορηγῶ A 19, 3. 4) cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρχετο ἐκ... A 6, 5.

tridūum, i, οὐ. τριήμερον.

triennium, ii, οὐ. τριετία.

triginta, τριάκοντα.

tritīcum, i, οὐ. σῖτος.

triumphus, i, ἀ. θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιοῦχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῇ τῶν λεγεῶνων εἰσῆρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἀνῆρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.

tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω). tuli, ιδ. fero.

tum, ἐπίρρ. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἀ. (ταραχῇ). 2) (αἰφνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ. ὅπου, ἔνθα Hm 1, 2.

Hn 12, 3. 2) ubi, σύνδ. χρόν. ὥς, εὐθὺς ὥς Hn 8, 2. 11, 2.

ullus, γεν. ullius, δοτ. ulli, (προηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς. ultimus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20, 4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλεον ἀπομεμακρυσμένος A 1, 1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως) ποτέ, οὐδέποτε.

undē, ἐπίρρ. ὅθεν, ὁπόθεν.

undique, ἐπίρρ. πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus + μτχ. versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες, σύμπαντες.

unus (γεν. unius, δοτ. unī) εἷς Hn 3, 3. 12, 1. 2) εἷς, μόνος Hn 1, 2 (ἀντίθ. multi), 3, 4. 3) ὁ εἷς, ὁ μὲν Hn 3, 3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτός Hn 12, 3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον. urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης). urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn 5, 1. C 2, 2. A 20, 1. (πρβλ. ἄστν = Ἀθῆναι. Πόλις = Κων/νούπολις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος). usque, ἐπίρρ. (διηνεκῶς). 2) μετ'

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2, 5. 7, 1. C 2, 4. 3, 4 A 16, 3. usūra, ae, (χοῤῃσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος.

usūs, ūs, ἄ. χοῤῃσις, χρησιμοποιήσις (τοῦ χρήματος) A 14, 3. 2) usus benivolentiaque (ιδ. benivolentia) A 20, 5. 3) usu (ἄφαρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἡ (ἐὰν τὸ usū εἶναι δοτ. πτώσεως = usui) ἔρχεται εἰς χοῤῃσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet (εἶθε γίγνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12, 3. quae nunc usu veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16, 4.

usus (sum), ιδ. utor.

ūt I ἐπίρρ. ὥς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενετιχαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χοῤῃμα δὲν ἦτο ἄφθονον). παραδείγματος χάριν A 18, 3. 21, 5. 22, 4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7, 4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὥς, εὐθὺς ὥς (συνήθ. μετὰ πρκμ. ὀριστ.) Hm 2, 1. Hn 7, 4. C 1, 2. A 21, 5.—II σύνθ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας

κλπ. ἡ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νό)... Hm 1, 4. 1, 5. 2, 1. Hn 2, 2. 4, 3. 10, 5. 12, 1. A 1, 3. 2, 6. 15, 1. 18, 1. 2. 20, 3. 21, 1. 21, 2. 21, 3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ=ἵνα Hn 2, 1.

ūter, utra, utrum, πότερος.

uterque, utrāque, utrumque (ἐν γεν. utriusque, δοτ. utrique) ἐκότερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμόν: Hn 4, 4. A 14, 2. 20, 5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικόν quod utrumque ὅπερ ἐκότερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utrīque (ὅταν ἐκότερωθεν εὐρίσκονται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11, 1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4, 2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια.

ūtor, ūsus sum, ūti, 3. ἀποθ.

χοῤῃμαι, aliquo doctōre χοῤῃμαί τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὥς) διδασκαλόν. beneficio (ἄφαρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἄφαρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14, 2.

utpōte, (ὡς δυνατόν [ἐστίν]). 2)

ἄτε + μετοχῇ.

utrius, ιδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ. ἐκότερωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλ-
γίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum
-an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ᾗ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυ-
ρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6, 2. (ἐπὶ
πόλεων) Hn 2, 4.

vālēo, lūi,—2. (ὕγιαίνω). 2) εἴ-
μαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10, 2.
3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) 5, 3.

valetūdo, dīnis κατάστασις ὑγείας,
(εὐρωστία), ὑγεία A 2, 1. 5. 2)
νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία
Hn 4, 3.

vallum, i, οὖ. (περι)χαράκωμα, πρό-
χωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὖ. (ἀρχαίωτ. vasum,
ῥθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β'
κλίσι. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον.
vates, tis, ἄ. μάντις, προφήτης.
-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ᾗ, A
18, 6.

vestigal, ālis, οὖ. φόρος, τέλος
(κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς
ἐμπορευμάτων).

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2)
Ἰν nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo =
λαβέ κατὰ προτίμησιν) συνδ. ᾗ.
vel—vel ᾗ—ᾗ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.

vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vel-
lem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὖ. ἱστίον (τῶν πλοίων).
velut, ἐπίρρ. ὥς, ὥσπερ, καθάπερ.

venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.

venēnum, i, οὖ. δηλητήριον, ἰός.

venīo, venī, ventum, 4. ἔρχομαι,

ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam

alicuius, ἔρχομαι εἰς ὑπάντησιν

τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχθρι-

κῶς). 3) venio usu, ἰδ. usus.

venter, tris ἄ. γαστήρ, κοιλία

(κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἄ. ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὖ. λόγος, λέξις. plu-

ribus verbis (ἄφ.) διὰ πλείονων

λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν

ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5, 2.

verē, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, veritus sum, 2. ἀποθ.

(αἰδοῦμαι) 2) vereor ne φοβοῦ-

μαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2, 1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦ-

μαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ

σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι

πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) ali-

quem σέβομαι τινά A 15, 1.

verō, σύνδ. δέ, ἀλλὰ.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διά-

γω, διατρέβω. in Sabīnis ἐν τοῖς

Σαβίνις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν

Σαβίνων. in re publicā πολιτεύο-

μαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν

τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ

ὥς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae (στροφή). 2) δάνειον.

versuram facere νέον δάνειον

δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.
 versus, ūs ἄ. (αῖλαξ). 2) στίχος, ποίησις.
 verto, rti, rsum, 3. στρέφω. ver-
 to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
 στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέ-
 πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.
 verus, ἀληθής. si verum est ut,
 ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
 θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονός ὅτι..
 veto, tui, titum, 1. (κωλύω). 2)
 vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
 τία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὁδός.
 vicesimus, εἰκοστός.
 viciens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco.
 victus, ἰδ. vinco.
 vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
 παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
 5. 2) μετ'ἀρνήσεως = δὲν γνωρίζω
 Hn 11, 6. Παθ. 1) φαίνομαι, vi-
 detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-
 θελε δυνήθῃ, φαίνεται ὅτι θὰ ἤ-
 δύνατο Hn 1, 2. 2) θεωροῦμαι,
 (π ε ρ ν ὦ γ ι ἄ) Hm 1, 2. 2, 5.
 C 3, 4. A 3, 1. 15, 2.
 viginti, εἴκοσι.
 villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἑπαυλις.
 vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.
 vir, viri, ἄ. ἀνὴρ. 2) πλκθ. στρα-
 τιῶται, ἄνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος. virgo fi-
 lia νεαρά παρθένος.
 virtus, ūtis (ὅ, τι ἀπαιτεῖται παρ'
 ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ
 εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
 σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bel-
 lica ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm
 1, 4. Hn 1, 1. 3) δραστηριότης,
 ἱκανότης Hn 1, 2. 4) ἀρετὴ, χα-
 ρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1, 6.—
 Πλκθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι
 πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα, τὸ ἐν-
 δοξον παρελθόν Hn 12, 5. 2) ἀτο-
 μικὴ ἀξία C 2, 4.
 vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πλκθ. vires
 virium, viribus, κλπ. (βία). 2)
 ὁρμὴ Hn 11, 4. 3) φορά, σφοδρό-
 τες A 21, 3. 4) ἔφοδος, προσβολή
 Hn 3, 2.
 visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ.
 videor).
 visus, ūs, ἄ. θέαμα.
 vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῇ)
 βίος, ζωή.
 vitium, īi, οὐ. (κακία). 2) σφάλ-
 μα, λάθος, ἀμάρτημα, (φταιξίμο).
 vito, 1. (ἀπο)φεύγω.
 vivo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
 affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
 στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθό-
 νοις). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
 τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.
 vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
 vens. Hannibale vivo = Hanni-
 bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος,
 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ. μόγεις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ ἤθελέ τις δυσκολευθῇ νὰ πιστεύσῃ.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (ἰδίᾳ εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ρίζ. Fελ-ῥθεν ἔλδομαι).

vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19, 1.

volūmen, mīnis, οὐ. (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3, 5. A 18, 1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅλου) A 16, 3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προαίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis, (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgus, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος)· ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ. (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Είσαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	9 - 27
a) Hamilcar	»	9 - 10
b) Hannibal	»	11 - 17
c) Cato	»	18 - 19
d) Atticus	»	19 - 27
3. Έρμηνευτικαὶ σημειώσεις.....	»	29 - 61
α) Ἀμίλκας.....	»	29 - 32
β) Ἀννίβας.....	»	32 - 44
γ) Κάτων.....	»	44 - 47
δ) Ἀττικὸς	»	48 - 61
4. Πίναξ ἱστορικὸς καὶ γεωγραφικὸς.....	»	63 - 72
5. Λεξιλόγιον	»	73 -133

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσῆμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἑφ. Κυβ. 1946, Α 108).

0020556880
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ Θ', 1958 (VIII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 10.000

Ἑκτέπωσις — Βιβλιοδεσία Ἀ/φῶν Γ. ΡΟΔΗ — Κεραμεύου 40 — Ἀθήναι

